

*Strengellien
Sukuseura ry:n
50-vuotisjuhlajulkaisu*

ME TEIMME TÄMÄN JULKAISUN

TOIMITUS | Strengellien Sukuseura ry/Brown, Jorma K. Laiho ja Kalevi Saarelainen
TAITTO JA ULKOASU | AD Tarja Hasan
PAINO | Painotalo Grafirai Oy
PAINOS | 150 kpl

YHTEYSTIEDOT:

Strengellien Sukuseura ry
Kaupintie 15 C 30, 00440 Helsinki
www.strengell.suvut.fi
www.facebook.com/Strengellien
www.facebook.com/groups/
sukuseurastrengell
(sukulaisille tarkoitettu
keskusteluryhmä)
hallitus@strengell.suvut.fi
sihteeri@strengell.suvut.fi

Strengellien Sukuseura ry:n 50-vuotisjuhlajulkaisu

- 2 Sisällysluettelo
- 3 Esipuhe
- 4 Juhlapuhe
- 9 Muistopuhe
- 10 Strengellien sukuseura ry:n 50 -vuotisjuhla Kuopiossa 26.08.2023.

- 29 Strengell suvun varhaiset vaiheet ja eräitä täsmennyksiä sukukirjaamme.
- 36 Kolme vuosikymmentä sukuseuran sihteerinä, Inkeri Somerpuro.
- 38 Pekan tarina.
- 48 Strengellien Sukuseura ry:n esimies.
- 54 Teiniäidin tyttären Jaanan tarina.
- 58 Maria Wilhelmina (Vilhelmiina) Strengellin omaiset ja sukulaiset Varpaisjärven Petäjälahdessa.
- 65 Strengellit Koivistolta evakkoon ja Elna-äiti emännäksi Hajalan Takalaan.
- 70 Poikkeuksellisen suosittu savolaispoikien kastenimi 1700 -luvulla oli Olof. Nimen oli saanut Kuopiossa yli 130 poikaa.

- 91 Sukuseuran jäsenlehtiä, vuodesta 2015.

STRENGELLIN SUKUSEURA RY

(perustettu 4.11.1973 Kuopiossa)

Hyvä lukija

Rädessäsi Strengellien Sukuseura ry:n 50-vuotisjuhlajulkaisu, joka täydentää Erkki Strengellin toimittamaa vuonna 2005 julkaistua Strengellien sukukirjaa ja sukututkimusta. Tämä Juhlajulkaisu on kunnianosoitus suvun menneille ja nykyisille jäsenille, jotka ovat osallistuneet sukuseuran toimintaan ja vaalineet suvun perinteitä. Sukuseuran 50-vuotisjuhlajulkaisu on myös kanava tuleville sukupolville, jotta he voivat tutustua omiin sukujuuksiinsa sekä Strengellien suvun historiaan. Juhlajulkaisun sisältö perustuu eri lähteisiin, kuten kirkonkirjoihin, asiakirjoihin, perimätietoon, haastatteluihin, sukutarinoin ja henkilömuistelmiin.

Julkaisun toimituskunta (Jorma K. Laiho, Kalevi Saarelainen ja Leena-Kaarina Brown) on pyrkinyt tarkistamaan ja täydentämään tietoja mahdollisimman hyvin, mutta virheettömyyttä ei voida taata. Jos havaitset tässä julkaisussa virheitä tai puutteita, ilmoitathan niistä sukuseuran hallitukselle sähköpostiosoitteeseen <hallitus@strengell.suvut.fi>, jotta voimme huomioida korjaukset seuraavassa julkaisussa.

Toivomme, että tämä 50-vuotisjuhlajulkaisu on sinulle mielenkiintoinen ja hyödyllinen. Toivomme myös, että se herättää sinussa kiinnostusta suvun historiaan ja nykypäivään. Sukuseura on avoin kaikille suvun jäsenille ja heidän läheisilleen. Jos lähisukulaisesi ei ole vielä sukuseuramme jäsen, niin hän voi liittyä sukuseuraan ja osallistua sen toimintaan, lähettämällä jäsenhakemuksen Strengellien Sukuseura ry:n kotisivulta <<http://strengell.suvut.fi/toiminta/liity/>>.

Kiitämme kaikkia heitä, jotka ovat olleet mukana tuottamassa sisältöä tähän sukuseuran juhlajulkaisuun. Erityiskiitos kuuluu Jorma K. Laiholle, joka Strengellien Sukuseura ry:n sukututkijana on jatkanut edesmenneen **Erkki Strengellin** sukututkimustyötä.

Kiitämme myös sinua, lukija, että olet kiinnostunut suvustasi ja sen historiasta. Toivotamme sinulle antoisia lukuhetkiä. ■

Leena-Kaarina Brown
(Emmi Kaarina Strengellin tytär)
Strengellien Sukuseura ry:n
puheenjohtaja

Juhlalappu

Olen Jari Strengell ja toimin Strengellien suvun esimiehenä. Esimiehenä olen toiminut vuodesta 2014. Olen kotoisin Kouvolasta, jossa asun edelleen. Yli 40 vuotta olen töissä Kaakoi-Suomessa poliisin eri viroissa ja jäin eläkkeelle vuonna 2016 ylikomisarion virasta. Isäni Ensio Strengell on 97-vuotias ja on suvun vanhimpia, ellei vanhin. Hän asuu Kouvolassa Sotaveteraanien palvelutalossa ja on ikäisekseen hyvässä kunnossa ja lähettää terveisiä teille kaikille.

Kivassa Strengellien suvun esimies Jari Strengell Scandic Kuopiossa, Strengellien Sukuseura ry:n 50-vuotisjuhlassa 26.8.2023. Kiiva Tero Hongisto

Arvoisat sukuseuramme 50-vuotisjuhlakokouksen osallistujat. Tervetuloa viettämään merkkipäiväämme tänne Kuopioon.

On suuri ilo ja kunnia seisoa tässä tänään ja juhlistaa yhdessä teidän kanssanne tätä tapahtumaa — sukuseuramme 50-vuotisjuhlaa. Olemme kokoontuneet yhteen juhlimaan sukumme historiaa, perinteitä ja yhteenkuuluvuutta.

Sukuseurallamme on ollut kaikkiaan yhdeksän puheenjohtajaa: Erkki Strengell, Martti Strengell, Tauno Strengell, Ensio Strengell, Anna-Liisa Strengell, Hannu Strengell, Markku Strengell, Jari J. Laiho ja Leena-Kaarina Brown o.s. Kaunonen.

Tällä hetkellä johtokuntaan kuuluvat: Leena-Kaarina Brown puheenjohtaja, Irmeli Hoffren varapuheenjohtaja, Jaana Salminen varainhoitaja, Tuula Johnsson hallituksen jäsen, Pia Hoffren hallituksen jäsen ja Anitta Johnsson varajäsen, sekä Jari Strengell suvun esimies (vuodesta 2014).

Liisa Saarelainen toimii toiminnantarkastajana ja Terttu Parkkonen on toiminnantarkastajan varahenkilö.

Varsinaisia jäseniä on 97 (maksavia jäseniä). Kunniajäseniä on 13. Sukuneuvoksia on kaksi: Laukkanen Ahti Heikki ja Mäkelä Raimo. Sukuseuran jäseniä on yhteensä 112.

Sukuseurassa olemme kokoontuneet aktiivisesti, tehneet laadukasta tutkimusta, koonneet tietoja ja kuvia. Olemme rakentaneet sukuyhteysttä, kertoneet tarinaa siitä mitä Strengellien juuret tarkoittavat. Kiitos teille, aktiiviset toimijat ja tekijät. Aina välillä meiltä ihmisiltä unohtuu, että asiat eivät tapahdu itsestään, vaan kaiken takana on paljon vaivaa, huolehtimista ja osaamista.

Suomessa on yksi kattoyhdistys kaikille sukuseuroille. Sukuseurojen keskusliitto perustettiin vuonna 1979. Sen päätehtävä on tukea jäsenseurojen toimintaa ja keskusliitto vastaa myös sukuseurojen edunvalvonnasta. Sukuseurojen keskusliitolla on tällä hetkellä 110 yhdistystä jäsenenään. Eli 110 sukuseuraa kuuluu emojärjestöön. Todellisuudessa Suomessa on kuitenkin moninkertainen määrä sukuseuroja. Kaikki sukuseurat eivät ole virallisesti rekisteröityjä yhdistyksiä ja seurojen joukko on muutenkin kovin kirjavaa. Todellista sukuseurojen määrää on vaikea arvioida.

Sukututkimus ja sukuseuratoiminta on Suomessa alkanut jo 1600 luvulla.

Aluksi sukuseuroja oli lähinnä aatelissuvuilla. Varsinainen sukuseuratoiminta yleistyi 1920-luvulla. Suomen sukututkimusseura on perustettu 1917. Toiminta levisi ensin ruotsinkielisiin säätyläissukuihin ja sitten 1930-luvulta lähtien talonpoikaissukuihin. Suomessa sukuseurat perustettiin tuohon aikaan rekisteröidyiksi yhdistyksiksi.

Sukuseuramme tarina sai alkunsa Kuopiosta.

Strengellien suvun sukututkimuksen on aloittanut Erkki Strengell keväällä vuonna 1947, kun historianopettaja Juankosken yhteiskoulusta pyysi oppilaitaan laatimaan vanhempien ja sukulaisten avustuksella sukupuun. Erkki oli kotoisin Muurvedeltä ja koulumatkaa oli 25 kilometriä. Kouluopissa kului viikko ja matka viikonloppuisin kotiin oli pitkä ja vaivalloinen. Ei ollut linja-autovuoroja, eikä polkupyörääkään, joten matka oli kuljettava jalkaisin lumettomana aikana ja talvella suksilla. Kotiseutuhistorian tunnilla Juankosken yhteiskoulun opettaja oli sanonut, että tehdään jokaiselle oppilaalle sukupuun. Jokaisen piti kerätä opettajan johdolla tehtyyn kaavioon tiedot ainakin oppilaasta itsestään, vanhemmista ja isovanhemmista sisaruskuineen sukupuun lehdiksi. Niin teki Erkkikin.

Erkin äidillä oli hyvä muisti, ja hän muisti myös isän puoleiset sukulaiset, koska asuinpaikat olivat lähellä. Syntymä- ja kuolinaikojen suhteen tuli pulmia, mutta Erkin äiti keksi etsiä tietoja sukuraamatusta, johon ne oli merkitty. Erkki suorastaan odotti seuraavaa historian tuntia. Olikohan huokkatovereilla suurempi sukupuun? Suurimmalla osalla oli kuitenkin paljon vähemmän tietoja. Ensimmäistä Erkin laatimaa sukupuuta ei ole enää tallessa, vaan tietojen lisääntyessä Erkki teki aina vain isomman sukupuun. Sukulaisivierailuilla tiedot kartoituivat ja pian alkoivat kierrokset kirkkoherranvirastoissa arvokkaiden kirkonkirjojen äärellä. Aluksi muutamat kirkkoherrat eivät antaneet edes koskea kirjoihin, vaan sanelivat sieltä tiedot, jotka Erkki kirjoitti ensin ruutupaperille ja sitten kotona muistiin kirjoituskoneella. Kesä- ym. lomilla Erkki kierteli lähes kaikki entisen Kuopion ja osan myös Mikkelin läänin kirkkoherranvirastojen toimistot sukutietoja etsimässä.

Maakunta-arkistojen tietojen selvittämisessä auttoi Mikkelissä asunut Erkin vaimon veli Väinö Hartikainen, jonka kanssa yökaudet he selvit-

Aluksi sukuseuroja oli lähinnä aatelissuvuilla.

Strengell on näppärä nimi. Se pistää silmään helposti mikrofilmeiltä.

tivät löytöjä ja niiden merkitystä. Erkki piti sukututkimusta koko ajan vireillä. 1960-luvulla Kuopion kirjastossa oli myös muitakin innokkaita tutkijoita. Strengell on näppärä nimi. Se pistää silmään helposti mikrofilmeiltä. Ehkäpä juuri tämä sukunimen erillaisuus herätti vielä enemmän uteliaisuutta siihen, miksi suku oli eksynyt tänne sisämaahan.

Strengellien Sukuseura ry. on perustettu 4.11.1973 Kuopiossa.

Kuopiossa ja mukana tuolloin oli 61 sukuun kuuluvaa henkilöä. Sukuseuran sääntöehdotus oli laadittu jo etukäteen ja lähetetty muutamille sukuun kuuluville henkilöille, jotta he alustavasti tutustuisivat ehdotukseen. Myöskin sukuseuran johtokuntaa varten oli tehtäväjakoehdotus.

Keskustelujen jälkeen kaikki hyväksyttiin yksimielisesti niin, että sukuseura päätettiin perustaa. Perustamiskirjan Yhdistysrekisterin hyväksyttäväksi allekirjoittivat Erkki ja Ritva Strengell sekä Martti Strengell. Sukuseura aloitti toimintansa heti sen

perustamisesta alkaen. Johtokunnan esimieheksi, joksi puheenjohtajaa tuolloin sääntöjen mukaan kutsuttiin, valittiin oikeutetusti Erkki Strengell ja varapuheenjohtajaksi Martti Strengell. Syvästi kunnioitettu Inkeri Somerpuro toimi sihteerinä ansiokkaat 32 vuotta vuodesta 1973 vuoteen 2005. Nykyisin sukuseuran jäsen Jorma K. Laiho jatkaa Erkki Strengellin aloittamaa sukututkijan työtä.

Aika paljon on vettä virrannut noiden alkuvuosien jälkeen.

Mutta ehkäpä jotain samantapaista on tässäkin ajassa. Joskus kuulee jonkun jopa toivovan, että kumpi olisi saanut elää jotakin historian murrosaikaa, vaikkapa 1800-luvun suomalaisuuden syntyvuosia, kristinuskon syntyvaiheita tai vaikkapa Ranskan vallankumousta eikä huomaa elävänsä historiallista aikaa juuri nyt. Tosin nykyaikakin taitaa näyttää nyt paljon raadollisemmalta kuin miltä se tulee näyttämään tulevaisuuden historiankirjojen sivuilla.

Halusimmepa tai emme elämme jälleen suurta muutoksen aikaa. Tämä koskettaa kaikkia elämän tasoja: maailmanpolitiikasta yksittäisen ihmisen arkeen ja elämäntapaan. Jälleen käydään keskustelua ja Euroopassa vieläpä voimakkein ja usein siitä, millä tavalla ja millä vauhdilla yhteiskunnan ja maailman keskeisiä rakenteita pitäisi muuttaa.

Turun yliopiston evoluutiobiologian professori Virpi Lummaa sanoo: "Kaikkiaan me olemme voittajia. Meistä jokaisen esivanhemmat ovat selvinneet polvi polvelta tuhansien vuosien vaaroista ja vastuksista. Paljon on jäänyt matkan varrelle niitä, jotka eivät selvinneet. Mutta heistekin meillä on tietoa. Kirkonkirjoista näkyy, ketkä selvisivät ja ketkä eivät ja minkälaisia piirteitä valinta suosi 200 tai 300 vuotta sitten. Muuttopuolien perusteella selviää tasan tarkkaan myös se, mistä ihmiset tulivat ja minne he menivät."

Aito kiinnostus sukututkimukseen on lisääntynyt vuosi vuodelta, ja erityisesti kiinnostus omaan geneettiseen alkuperään on lisääntynyt huomattavasti. Surun taustojen selvittämistä voidaan suorittaa myös geenitutkimuksen avulla. Geenitutkimus tuo täsmennystä surun vaiheisiin ajalta ennen kirkonkirjoja (1000-1550 jkr). Samalla voidaan selvittää sitakin ovatko sukuhaarat lähtöisin samasta kantaisästä. Tosin se on toteuttavissa vain niin sanotuilla isälinjan geeninäytteillä.

Nykyisen sukututkiminnan yksi uudelleenmäärittelyväline on EU:n tietosuoja-asetus.

Innokkaimmat olivat jo ehtineet manata maailmanloppua, sillä sen johdosta kaikki henkilötiedot tulee rekisteröidä hallittuun rekisteriin.

Tietosuoja-asetuksen lähtökohta on oikeasti hyvä ja tarpeellinen. Sillä suojataan sitä, ettei elävien henkilöiden henkilötietoja käytetä rajoittamattomasti niin, että henkilöllä itsellään ei olisi mahdollisuutta vaikuttaa siihen. Asetus kohdistuu ennen muuta esim. Facebookin ja Googlen kaltaisiin henkilötietojen massakäsittelijöihin, mutta säädökset koskevat yhtä lailla pienimpiäkin toimijoita. Suomen Sukututkimusseurassa on tehty linjauksia siitä, miten asetusta ja siihen liittyvää kansallista lainsäädäntöä tulkitaan sukututkimuksen näkökulmasta.

Tietosuoja-asetus ei koske kuolleita henkilöitä. Valtaosaan sukututkimuksesta se ei siis vaikuta mitenkään. Se koskee julkaisutoimintaa, sukuseuratoimintaa ja verkossa tapahtuvaa tietojen jakamista, koska niissä käyttäjä ei voi täysin määrätä, ketkä kaikki ja millä tavalla näitä tietoja pääsevät näkemään ja käsittelemään.

Tietosuoja-asetus velvoittaa mm. sukukirjan tekijöitä ja sukuseuroja entistä laajempaan informointiin. Sukututkimusrekisterin olemassaolosta on tiedotettava sukuseurassa aktiivisesti ja mahdollisimman kattavasti. Aina kun tietoja kerätään henkilöiltä itseltään, on heille tiedotettava käsittelyn tarkoituksista, jotta he voivat halutessaan käyttää kontrollioikeuksiaan.

Elävien henkilöiden henkilötietojen asianmukainen ja laadukas käsittely on ilman muuta sukututkimuksen ehdoton perusedellytys. Tämä koskee kaikkea sukutoimintaa, mutta aivan erityisesti verkossa toimivia sukupuuhjelmia. Vastuullinen henkilötietojen käsittely ja kunnioitettava suhtautuminen yksityisyydensuojaan kuuluvat automaattisesti tämän päivän suku- ja kotiseutututkimukseen. Niiden kautta luostetaan suomalaisen sukututkimus- ja sukutoiminnan tulevaisuuden toimintaedellytykset.

Sukututkimus kulkee myötätunneissa.

Sukututkimuksella, sukutoiminnalla ja kaikkienlaisella kotiseututyöllä on merkittävä tehtävä. Sukututkimus liittää meidät yhteen. Se osoittaa, että meillä on yhteisössämme oma paikkamme ja oma tehtävämme, jota emme suorita pelkästään omaksi, vaan myös yhteiseksi hyväksi. Sukututkimus osoittaa, että me emme ole yksin, emmekä aloita koskaan tyhjältä pöydältä. Me kuulumme aina yhteisöön, perheeseen ja sukuun. Eikä se suku ole meille valinta, se on etuoikeus.

Ei ole kovin kauan siitä, kun ajateltiin että maailma tulee väijäämättä yhdentymään niin, että ei ole enää väliä missä maassa tai millä paikkakunnalla asumme, kun tietoliikennetyhteydet ja nopea matkustus häivyttävät paikan ja etäisyyden merkityksen. Mutta kävikin aivan päinvastoin. Suurin osa ihmisistä ei halukaan olla maailmankansalaisia, jotka eivät ole kotoisin oikein mistään. Me tarvitsemme juuret, me tarvitsemme identiteetin, me tarvitsemme kotimaan, me tarvitsemme kotiseudun ja me tarvitsemme surun. Siksi, että voisimme tuntea kuuluvamme johonkin, siksi, että sen varassa me pystyisimme ja osaisimme kasvaa, siksi, että uskaltaisimme yrittää, kaatua ja nousta uudelleen, siksi, että se antaa meille voimaa, turvaa ja välittämistä.

Surun merkitys ja paikka ihmisten elämässä on kuitenkin jatkuvassa muutoksessa. Surun jäsenet elävät hajallaan, ammattikirjo on moninainen, eivätkä kaikki jaa entisiä arvoja. Mutta kun vanhempi sukupolvi

Tietosuoja-asetuksen lähtökohta on oikeasti hyvä ja tarpeellinen.

50 vuoden ikään ehtinyt Strengellien sukuseura on seuraavien vuosikymmenten haasteiden ja mahdollisuuksien edessä.

alkaa poistua ja havaitaan, että on jouduttu seuraavaksi lähtevien etuviin, luonnonvoiman tavoin moni keski-ikäinen alkaa kysellä, millaiseen ketjuun kuulun, mistä ovat peräisin luonteeni, lahjani, kiinnostukseni kohteet. Silloin vastauksien etsiminen alkaa omista vanhemmista, iso-vanhemmista, joista piiri laajenee vuosikymmenten, jopa vuosisatojen taakse. Tietoisuus suvun ihmisketjusta alkaa nousta tärkeäksi. Sukuseuralla on silloin mahdollisuus tarjota vastauksia tähän tiedonjanoon. Parhaimmillaan sukuseura tietopankkeineen suvun vaiheista ja sukupol-hun kuuluvista voi magneetin tavoin vetää yhteen suvun jäseniä läheltä ja kaukaa.

50 vuoden ikään ehtinyt Strengellien sukuseura on seuraavien vuosikymmenten haasteiden ja mahdollisuuksien edessä. Piirontien piiloissa ja kaappien kätöissä olevat valokuvat tulee saada digitalitettuihin, ennen kuin niiden arvoa ymmärtämätön sukupolvi ne hävittää. Sama koskee

jokaisen sukulaaran tarinanaperinnettä, kertomuksia ihmisistä heidän elämänsä aallokoissa. Tätä työtä olemme, jo tehneekin, ja se toivottavasti jatkuu aina uusien sukupolvien astuessa esiin.

Mitähän mahtaisivat nuo varhaiset strengelliläiset meille tämän ajan ihmiselle sanoa, jos voisivat vuosien takaa terveisensä lähettää? En usko, että he kehottaisivat ostamaan uudempiä ja pienempiä tavaroita, tekemään pidempiä työpäiviä tai hankkimaan mahdollisimman paljon elämyksiä. Uskon, että he yksinkertaisesti sanoisivat: Pitäkää huolta toisistamme.

Sukuseuramme on osoittanut vahvan sitoutumisen yhteisöön ja perinteisiin. Olemme jatkaneet sukumme perinteitä ja huolehtineet siitä, että tulevat sukupolvet voivat nauttia samoista perinteistä ja yhteenkuuluvuuden tunteesta. Olemme saaneet menneiltä sukupolvilta paljon. Nyt on meidän vuoromme antaa.

Tänään katsomme taaksepäin 50 vuoden matkalle, joka on täynnä muistoja ja tarinoita.

Tämä juhla on tilaisuus muistella menneitä, mutta myös juhlistaa tätä tärkeää merkkipaalia sukumme historiassa.

Nyt on hyvä tilaisuus kiittää heitä, jotka ovat tehneet tämän kaiken mahdolliseksi. Kiitos myös kaikille niille, jotka ovat edeltävien vuosien aikana pitäneet yllä sukumme historiaa ja perinteitä. Erityiskiitos heille, jotka ovat osallistuneet sukuseuran toimintaan ja auttaneet sen menestyksessä.

Toivon, että tulevaisuudessa sukuseuramme jatkaa menestyksekkästä toimintaansa niin, että seuraavatkin sukupolvet voivat nauttia näistä arvokkaista perinteistä yhdessä meidän kanssamme ja meidän jälkeemme. ■

Kuopiossa 26.8.2023
Jari Strengell
Strengellien Sukuseura ry:
suvun esimies

Muistopuhe Erkki Strengellin haudalla, Strengellien Sukuseura ry:n esimies Jari Strengell. (Kuva, Brown L-K)

Muistopuhe

Hiljennymme kunnioittamaan sukuseuramme perustajan Erkki Strengellin muistoa.

Tunneimme syvää kunnioitusta ja arvostusta Erkin tekemästä työstä sukuseuramme hyväksi. Ilman Erkin innostusta ja ututtavaa kiinnostusta suvun juuriin, tuskin mekään seisoisimme nyt tässä.

Erkin jo kouluaikana aloittama suvun vaiheiden selvittäminen johti vuonna 1973 sukuseuramme perustamiseen. Tuolloin Erkin ansiokkaan toiminnan johdosta suvun vaiheista kiinnostuneita sukulaisiamme kokoontui tänne Kuopioon sankoin joukoin. Sukuseura perustettiin ja Erkki toimi sen ensimmäisenä puheenjohtajana.

Kiitollisena muistamme Erkkiä ja hänen aloittamaansa työtä sukuseuramme hyväksi ja toivomme Erkin perinnön kantavan meitä sukupolvien jatkuvassa ketjussa pitkälle tulevaisuuteen.

Kiitos Erkki ■

Muistopuhe,
Strengellien Sukuseura ry:n esimies
Jari Strengell

Seppelien lasku Erkki Strengellin haudalle. Kuvassa sukuseuran puheenjohtaja Leena-Kaarina Brown, esimies Jari Strengell, rahastonhoitaja Jaana Salminen, hallituksen jäsen Tiula Johnsson ja hallituksen varajäsen Anitta Johnsson. (Kuva, Hongisto Tero)

Kuvassa vasemmalta: Tero Hongisto, Tiula Johnsson, Tuomo Parkkonen, Terttu Parkkonen, Jari Strengell, Anitta Johnsson, Tiula Keinänen, Tiina Strengell (taustalla), Aini Strengell, Tiina Strengell (taustalla) ja Juha Strengell (taustalla), Mila Strengell (edessä), Pekka Strengell, Terttu Strengell, Leena Laiho, Jaana Salminen, A. Niemi, Liisa Niemi, Liisa Saarelainen, Kalevi Saarelainen, Raimo Strengell, Jarmo Korhonen ja Jorma Laiho. (Kuva, Brown L-K)

Strengellien Sukuseura ry:n 50-vuotisjuhla Kuopiossa

26.08.2023. Scandic Kuopio. Satamakatu 1, 70100 Kuopio

Juhlaohjelma

klo 17.00 – 17.30

Tervetulomalja

Sukuseuran puheenjohtaja Leena-Kaarina Brown

Juhlapuhe

Sukuseuran esimies Jari Strengell

klo 17.30 – 18.00

Musiikkiesitys

Kuopiolainen musiikinopettaja, muusikko, pianisti
Matti Ritvanen ja viulisti-laulaja Henna Korhonen

klo 18.00 – 19.00

Pöytäseurueiden esittäytyminen

klo 19.00 – 21.00

Buffet

klo 21.00 – 23.00

Sukumme kantaisän Olofin vaiheita Kuopion seudulla.

Mitä uutta tiedämme sukumme varhaisista
vaiheista sekä asuinpaikoista?
Strengellien Sukuseura ry:n sukututkija
DI Jorma K. Laiho

Lauluesitys

Jaana Salminen

Yhteislaulua

Päätös-sanat

Sukuseuran puheenjohtaja Leena-Kaarina Brown

Kuvassa vasemmalta: pianisti
Matti Ritvanen ja Mila Strengell.
(Kuva, Brown L-K)

Alakuvassa vasemmalta: sukuseuran rahastonhoitaja Jaana Salminen, Tero Strengell, sukuseuran hallituksen varajäsen Anitta Johnsson, sukuseuran puheenjohtaja Leena-Kaarina Brown, vierellään sukuseuran hallituksen jäsen Tiula Johnsson, pianisti Matti Ritvanen ja Mila Strengell.

Kuvassa vasemalla edessä sukuseuran toiminnantarkastaja Liisa Saarelainen. Kuvassa edessä oikealla selin, ovat Jorma K. Laiho ja Liisa Strengell.
(Kuva, Tero Hongisto)

Kuvassa vasemmalta: sukuseuran esimies Jari Strengell, Juha Strengell, Tiina Strengell, Jarmo Korhonen ja Jorma Laiho. (Kuva, Brown L-K)

Kuvassa vasemmalta: Tiula Johnsson ja pianisti Matti Ritvanen sekä viulisti Henna Korhonen.
(Kuva, Jorma K. Laiho)

Kuvassa vasemmalta: Strengellien Sukuseura ry:n sukututkija DI Jorma K. Laiho ja Juha Strengell, Tiina Strengell, Jari Strengell ja Liisa Saarelainen.
(Kuva, Brown L-K)

Kivassa vasemmalta: hallituksen varajäsen Anitta Johnsson, Tiina Strengell, Terttu Strengell, varainhoitaja Jaana Salminen, Liisa Nurmi, Tuomo Parkkonen, A. Nurmi, Tero Hongisto ja Rauno Strengell. (Kuva, Brown L-K)

Kivassa sukuseuran toiminnantarkastaja Liisa Saarelainen. (Kuva, Kalevi Saarelainen)

Kivassa Tiula Keinänen. (Kuva, Brown L-K)

Vasemmanpuoleinen pöytä, kivassa vasemmalta: Juiha Strengell, sukuseuran esimies Jari Strengell, Jarmo Korhonen, Tiina Strengell ja Leena Laiho. Oikeanpuoleinen pöytä, kuvassa vasemmalta: sukuseuran toiminnantarkastaja Liisa Saarelainen, Pekka Strengell, Aini Strengell ja Kalevi Saarelainen. (Kuva, Brown L-K)

Kivassa vasemmalta: sukuseuran varatoiminnantarkastaja Terttu Parkkonen, Liisa Nurmi, A. Nurmi ja Tero Hongisto. (Kuva, Brown L-K)

Kivassa taustalla: Tiina Strengell ja edessä sukuseuran rahastonhoitaja Jaana Salminen. (Kuva, Brown L-K)

50
VUOTTA
SUKUSEURATOIMINTAA
1973-2023

Kivassa sukuseuran rahastonhoitaja Jaana Salminen. (Kuva, Brown L-K)

Kivassa edessä: sukuseuran hallituksen jäsen Tiula Johnsson ja sukuseuran hallituksen varajäsen Anitta Johnsson. Taustalla: Juiha Strengell, sukuseuran esimies Jari Strengell, sukuseuran toiminnantarkastaja Liisa Saarelainen ja Pekka Strengell. (Kuva, Brown L-K)

Kivassa Strengellien Sukuseura ry:n puheenjohtaja Leena-Kaarina Brown (Enni Kaarina Strengellin tytär). (Kuva, Brown L-K)

Strengell suvun varhaiset vaiheet ja eräitä täsmennyksiä sukukirjaamme

Vuonna 2005 julkaistun sukukirjamme ilmestymisen jälkeen on löytynyt runsaasti lisäaineistoa, joka täydentää erityisesti suvun varhaisia vaiheita Kuopion seudulla. Kuopiolaisten sukututkijoiden ja **Erkki Strengellin** löydöt Iisalmen kihlakunnan käräjäpöytäkirjoista toivat runsaasti lisätietoa. **Olof Strengell** oli alkuperäiseltä sukunimeltä Finberg ja Olofin sekä erään Elinan salavuodeasiaa oli käsitelty Iisalmen talvikäräjillä 11-13.2.1689 sekä uudelleen 18-20.2.1689.

Käräjäpöytäkirjan mukaan Olof oli tuolloin renki luutnantti Gustav Lorenz von Birkenholzin virkatalossa. Olof oli saapunut Suomeen muutama vuosi aikaisemmin Ruotsista Strängnäsistä. Tästä voimme päätellä, että Olof on tullut Kuopion seudulle vasta 1680-luvun puolivälissä. Mitkä tapahtumat tähän johtivat, niitä emme vielä tiedä. Salavuoteudesta Olof sai 40 taalerin sakon, saman sakon sai myös Elina, jolle tämä olikin jo toinen kerta.

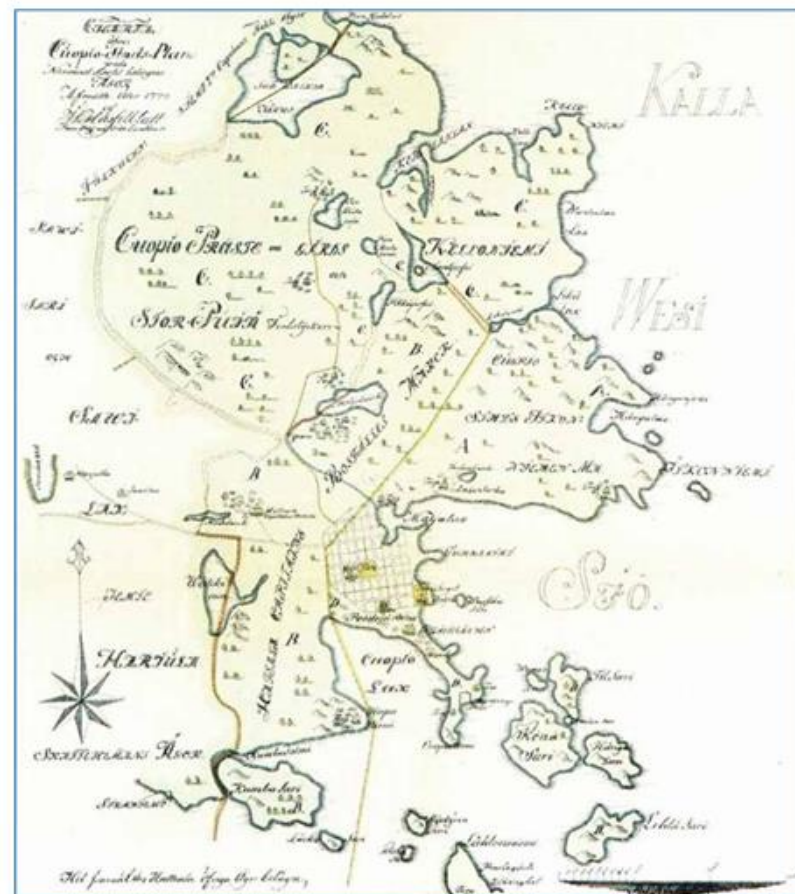
Luutnantti von Birkenholzista löytyy jonkin verran tietoja. Ruotsin aateliskalenterin mukaan kyseessä on vanha Brandenburgilainen, nyt jo sammunut suku. Ruotsi-Suomeen suku tuli 1500/1600-luvun taitteessa ja asui mm. Yläneellä. Suvun jäsenet olivat enimmäkseen sotilaita. Gustav Lorenz oli syntynyt 1662 ja oli myöhemmin mm. Uudenmaan Rykmentin majoitusmestarina. Vänräkki hänestä oli tullut 28.11.1679 ja luutnantti 4.3.1684. Von Birkholz tai toiselta kirjoitusasulta von Birkenholz komennettiin todennäköisesti Uudenmaan rykmentistä Savoon järjestämään Savon jälkäväkeä. Luutnantin virkatalo oli Iisalmen Larinniemen (Larsudden) puustelli. Talo oli virkatalona ja lunastettiin yksityiselle omistajalle vasta 1920-luvulla. Von Birkholz siirtyi sittemmin vuonna 1695 Kuopion komppaniaan ja yleni kapteeniksi 23.12.1702. Hän jäi Riikan taistelussa vangiksi ja vapautui 1711 asuen lopun aikaa Tukholmassa.

Olofin salavuoteustapausta tuli uudelleen esiin Kuopion kihlakunnan talvikäräjillä 1696. Olof oli tuolloin jo nimismies ja nyt sukunimi oli Strengell. Tosin nimestä on muitakin muotoja kuten Stränghell tai Stränghiel. Olof anoi tuolloin päästä Kuopion pitäjän kirjuriksi. Edellinen kirjuri Zacharias Samuelinpoika Paldanius kun oli kuollut.

Aikaisemmin on valiteltu, että Olofin toimista nimismiehenä ja pitäjänkirjurina on niukasti tietoja, perheestä vielä vähemmän. Lapsista on kuitenkin löydetty merkintöjä kirkonkirjoissa. Jotain muutakin on toki

löytynyt. Yhteento Gustaf Liliuksen kanssa 8.3.1694 on selostettu jopa sukukirjassa. Lukemalla tarkemmin esimerkiksi Saloheimon Savon historiaa löytyy hieman lisää, käräjien pöytäkirjoja tutkimalla vielä enemmän. Esimerkiksi talvikäräjille 1709 Kuopion pitäjänkirjuri Olof oli koonnut joukon syytöksiä kapteeni Ganschouta, luutnantti Lampeenaa, vääpeli Gottmania ja lippunies Kristoffer Leimania vastaan. Näitä Savon kaksikajalkaväen miehiä vastaan Kuopion pitäjän itäosien talonpojat tekivät valituksia. Olof oli kovasti kansanmiesten puolella mielivaltaisista kruunun edustajia vastaan. Olof oli myös avainasemassa Kuopion kappalaista valittaessa.

Olofilla oli nimismiehen virassa ollessaan virkatalona Rissala. Talo on sijainnut melko tarkalleen nykyisen lentokentän alueella. Henkikirjoittajana hänellä oli asunto myös pappilassa.

Kuopion kartta: Hasselblatt, Isak Reinhold 1777. Kartan tuottaja: www.vanhakartta.fi ja Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto. Verkossa saatavilla: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/23376>. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201605061700>.

Olofin jälkiä voi seurata maakirjoista, sotilasmaakirjoista, henkikirjoista sekä läänin tileistä. Olofin lasten kohdalla on sukukirjassa kuitenkin kaksi virhettä. Samuelin syntymäaika on laskettu hänen kuolinpäivästä ja siinä väärin ilmoitetusta iästä takaperin. Samuel oli ruotusotilas ja hänestä on runsaasti tietoja tarkka ikä mukaan lukien. Näistä rullien tiedoista voimme päätellä Samuelin syntyneen vasta 1696. Olofin lapsista vanhimmat olivat tyttäret, sukukirjassa toisen tytön eli Lisan nimen tilalla on väärin Erich. Erich lienee ollut kummi. Lapsen oikea nimi on Lisa, s. 29.5.1693 ja kastettu 4.6.1693, tämä selviää kastetodistuksesta.

On myös ihmetelty, mihin Olofin perhe katosi Kuopiosta. Todennäköisesti ei mihinkään, mutta perhe saattoi pahastikin kärsiä venäläisten hallinnosta. Asioiden ymmärtämiseksi kannattaa tutkia tuolloin riehunut Suuri Pohjan sota. Olof oli joidenkin merkintöjen mukaan Kuopion nimismiehenä ainakin vuodesta 1692 vuoteen 1706 ja Kuopion pitäjänkirjurina 1696-1723. Kirjuri oli taatusti kirjoitustaitoinen ja ruotsinkielinen, toki Olof osasi myös suomea.

Savon historian mukaan vuodesta 1703 olisi kuitenkin jo ollut muita nimismiehiä, joten nimismieskaudessa on vielä hiukan ristiriitaa. Olof joutui kuitenkin toimimaan kirjurina epävakaisissa oloissa 1714 kesästä alkaen, Ison Vihan aikana isäntinä Savossa olivat venäläiset. Olavinlinna antautui 27.7.1714 venäläisille joukoille ja rippeet vetäytyivät juuri Savoon. Sotaväki pyrki hajaantumaan kotiseuduilleen.

Maaliskuussa 1715 venäläiset olivat jo polttaneet Ouhun, Kajaani oli vielä suomalaisten käsissä. 24.2.1716 Kajaanikin oli valloitettu, väki sieltä joutui Siperiaan ja linna räjäytettiin. Rauniot ovat edelleen nähtävissä. Pohjois-Pohjanmaa ja Kaimuu kuitenkin jäivät sodan loppuun asti ei-kenenkään maaksi. Maahan jääneet Ruotsin virkamiehet olivat ahtaalla ja jotkut, varsinkin papit ja aateliset, pakenivat jopa Ruotsiin. Venäläiset aiheuttivat ongelmia etenkin etelämpänä ja Pohjanmaalla. Rustholit ja ruodut joutuivat luovuttamaan Venäjän armeijalle noin 2000 miestä. Nämä päätyivät lopulta taistelemaan Persian rajalle, takaisin palasi vain 400. Monien virkamiesten pojat pestautuivat Ruotsin armeijaan, näin teki myös Olofin poika Samuel.

Samuel Strenghellistä uutta tietoa.

Ruotsi-Suomen ydinjoukot, mukana tietenkin runsaasti suomalaisia, kuten Savon rykmentti, vetäytyivät siis Tornion kautta Ruotsiin. Näissä joukoissa oli nyt mukana nimismies Olofin poika Samuel. Samuel Ohlsson Strenghell esiintyy ensimmäisen kerran Suomen puolen katselmusluettelossa 6.9.1712 Raussilassa. Raussila sijaitsee Elimäellä, jossa joukot ensin ryhmittäytyivät. Samuelin sijoitus oli Savon rykmentissä Pieksämäen komppanian esikunnassa 1. rumpalina. Toisena rumpalina oli Johan Utriain. Rumpaleina oli usein nuoria poikia, rumpali ei suinkaan päristellyt pelkkää marssimusiikkia, vaan antoi myös erilaisia hyökkäys-, peräntymis- ja hälytysmerkkejä.

Seuraava merkintä Samuelista löytyy sitten Vallentunasta Ruotsin puolelta 23.10.1716, jonne armeija vetäytyi ja jossa Armfeldt kokoili joukkoja. Tuttujen rumpalien lisäksi muusikkien joukkoon on ilmestynyt nyt myös piipari Niells Tuofwin. Komppaniaa johti tässä vaiheessa kapteeni Abraham Falck. Kuningas Kaarle XII sai ajatuksen 1718 hyökätä nyt Norjaan. Armfeldtin joukkojen tehtävä oli valloittaa Norja hyökkäämällä Trondheimiin pääjoukon hyökätessä etelästä nykyisen Osloon suuntaan. Kuuluisan onnettoman Trondheimin retken jälkeen syksyllä 1718 ja talvella 1719 oli seuraava katselmus syksyllä 1719.

Ennen Uudenkaupungin rauhaa 30.8.1721 ja joukkojen kotiuttamista ja siirtoa Suomeen joukot olivat sijoitettuna Gävleén. Gävlessä oli katselmukset 15.9.1720 ja 21.9.1721. Näissä katselmusluetteloissa Samuel on nyt Pieksämäen kirkonkylän ruotusotamies n:o 65. Näissä luetteloissa on ilmoitettu myös Samuelin ikä ja palvelusaika. Esimerkiksi vuoden 1720

katselmuksessa Samuelin ikä on 24 vuotta ja palvelusaika 10 vuotta. Tästä päätellen Samuel olisi liittynyt rumpalipoikana joukkoihin jo 1710 ja olisi syntynyt 1696, ei aikaisemmin. Rumpalikaverinsa Johan Utriain näkyy myös luetteloissa ollen nyt sotamies n:o 42, ikää 26 vuotta ja 9 palveluvuotta. Samuel on merkitty naimattomaksi, Johan oli jo ehtinyt avioon. Viimeisin merkintä armeijan rullissa on Samuelista katselmuksessa Pieksämäellä 17.6.1735. Hän oli nyt sotilaana n:o 88, Walkiamäki, mutta ero oli jo myönnetty 20.5.1734.

Tuossa välissä oli kuitenkin tapahtunut paljon. Tutkimalla tarkkaan katselmusta 28.10.1719, joka pidettiin Ängermanlandin Säkrossa, saamme Samuelista runsaasti lisävihiä. Armfeldtin joukkojen kuuluisalla epäonnistuneella Norjan retkellä Samuel ei suinkaan ollut enää rumpali. Samuel oli katselmuspöytäkirjan mukaan ylennetty rumpalista rivisotilaaksi kirkonkylän ruotuun n:o 65 23.10.1717, jolloin hän oli näiden dokumenttien mukaan jo 21-vuotias. Katselmusrullaan mukaan hän on ollut Norjassa vankina vuodesta 1718 ja menettänyt kaikki varusteensa. Edelleen katselmusrullaan mukaan hänet on komennettu Suomeen 27.8.1719 majuri Enbergin mukaan. Savon rykmentti oli antanut Samuelille runsaasti uusia varusteita, musketti, bajonetti, asiamukaiset muut asevarusteet, päähineen eli karpuusin, hansikkaat, nahkatakin, nahkahousut ja paidan.

Mutta mitä Samuelille sitten tapahtui Norjassa?

Karoliineja on tutkittu runsaasti Ruotsissa, onpa siellä oikein asialle vihkiytynyt seurakin. Internetin kehittyminen on kuitenkin helpottanut valtavasti suku- ja historiatutkimusta. Monet lähteet ovat visusti Ruotsin tai Norjan arkistojen kätöissä, vain osa on mikrofilmattu myös kansallisarkistoon. Ruotsi on lähellä, mutta arkistojen penkominen ottaa aikaa. Sysäyksen omalle tutkimiselleni aiheutti sattumalta Turun Akateemisen kirjakaupan ruotsinkielisten historiakirjojen pöydältä ostamani Anders Hanssonin "Armfeldts Karoliner" vuodelta 2003. Siitten törmäsin netissä Väinö Holopaisen tutkimussivuihin ruotusotilaista. Luin myös läpi harvat Suuria Pohjansotaa käsittelevät teokset. Varsinainen aarreaita oli lopulta Matti Kankaanpään Suuri Pohjansota, Iso Viha ja Suomalaiset vuodelta 2001.

Erityisesti Armfeldtin joukkojen Norjan retki ja kuningas Kaarle XII kuolemaan päättynyt yritys valloittaa Trondheim on tutkimisen arvoisen. Yli 10.000 miehen ja 6800 hevosen sekä eväänä kuljetetun yli 1000 naudan raahaaminen 1718 syksyllä yli tunturien nykyisen Ären tienoilta Duvedista Levangerin vuonon rantaan oli aikamoinen operaatio.

Nimenomaan joukkojen huolto oli ongelmallista. Joukot saatiin lopulta 1.9. siirrettyä nykyisen Verdalenin tienoilta norjalaisilta vallattuihin Steinin ja Skänesin kenttälinnoinnituksiin. Sieltä käännettiin etelään kohti Trondheimia, mutta etenemisessä tuli ongelmia. Tiet olivat todella kehnot, maasto kaikin puolin vaikeaa, huollossa oli ongelmia ja lopulta alkoi jatkuvat sateet. Norjalaiset kenraalimajuri Vincent Budden johdolla olivat alivoimaisina asemassaan Stjördalin joen suulla. Syyskuun puolivälissä Ruotsin joukot olivat joella, mutta joki tulvi, pioneirisilta meni menojaan ja muonakin loppui. Joukot päättivät palata takaisin ja yrittää toista reittiä. Koko armeija vetäytyi takaisin Verdalenin alueelle.

Armeija yritti kuminkaan käskystä käyttäytyä siististi ja muonaa yritettiin ostaa paikallisilta huoltoreitit Ruotsista ollessa epävarma. Armeijan ja hevosten ruokkiminen ei kuitenkaan ollut helppoa. Huoltoreitti Ruotsista Norjaan oli paksun humen takia vaikeakulkuinen. Niinpä Savon rykmentin päällikkö eversti Stiernschantz päätti 3.10. yrittää noutaa lisää muonaa Levangerin vuonossa olevasta suuresta Ytterön saaresta, jossa oli hyvät pellot ja muutama maatila. Joukoilla oli ongelmia jo lähtiessä. Taistelukelpoisia miehiä, joukossa Pieksämäen komppania ja Samuel, oli jäljellä noin 300, mutta veneitä ei tahtonut löytyä. Norjalaiset olivat vie-

Armeijan ja hevosten ruokkiminen ei kuitenkaan ollut helppoa.

neet veneet tai piilottaneet ne. Lopulta saatiin riittävästi veneitä ja joukot soutivat saareen.

Tästä muonanhakureissusta on mainintoja sekä Hanssonin että Kankaanpään kirjoissa. Kesällä 2015 selailin taas aikani kuluksi vanhoja muistiinpanojani ja yritin löytää netistäkin jotain uutta ja lopulta löytyi Norjan joukoissa palvelut kapteeni Johan Wilhelm Kluver oli pitänyt sotaretkistään päiväkirjaa ja 1718 sodan säilyneet tarinat oli julkaistu tanskalaisessa aikakauslehdessä "Ny Minerva" Kööpenhaminassa vuonna 1806, tietenkin tanskaksi. Tämä tarina norjalaisilla reunamerkinnoilla löytyi Kluver-suvun norjalaisilta sivuilta. Tarinassa on myös hyvin tarkka kuvaus Ytterön muonanhakureissulta.

Kapteeni Kluver kuvaa ensin norjalaisten joukkojen asemia 15.9.1718. Samaan aikaan vihollinen siis huseerasi Störjälänissa, Skognissa ja Verdalenissa. Joukot yrittivät kerätä heinää, viljaa, karjaa ja muita elintarvikkeita. Lopulta alue oli niin kaluttu, että eversti Stiernschantz joukkoineen söi Ytterön saarelle hankkiakseen lisää muonaa. Kluver puhuu 600 miehestä, mutta muut lähteet vain 300 miehestä, joka lienee oikeampi. Samaan aikaan norjalaisten komentaja kenraalimajuri Budde sai vihiä ruotsalaisten aikeista ja niinpä majuri P. Lund, kapteeni T. Veinigel ja Lossius, muu päällystö ja 200 valittua sotilasta lähtivät veneillä Trondheimista saarelle. Norjalaiset etenivät hyvinä merenkulkijoina vuonon luoteislaitaa koulukaten pitkän kapean saaren luoteispuolelle. Eversti Stiernschantz oli kerännyt muonaa saarelta jo kolme päivää ja oli parhaillaan saaren pohjoisosassa pappilassa. Samalla hän näki jotain epätavallista merellä ja kysyi rovasti Peter Lethiltä, mitä ihmettä nuo ovat tuolla merellä. Pastori vastasi, että en minä vaan tiedä, huulen, että nuo ovat vain luotoja, jotka näin kesällä vuoroveden aikaan tulevat näkyviin. Samalla eversti äkkäsi, mistä on kyse ja ärjähti: eivät ne mitään hiton luotoja ole, ne ovat juutteja (tanskalaisia, jotka taistelivat norjalaisten kanssa). Eversti ryntäsi ulos pappilasta ja komensi rumpalin hälyttämään joukot kasaan. Väki oli kuitenkin ympäri pitkää saarta ja eversti sai vain osan joukosta kasaan ja söi kiireesti saaren itärannalla olevalla veneelläänsä mantereelle Skogn linnoitukseen. Eversti tehosti sotutahia vielä miekallaan. Sotapäiväkirjan mukaan tämä tapahtui 7.10.

Saareen jäivät kapteeni Falck, kapteeni Tournö, vänrikki, adjutanti, välskäri, joitain aliupseereja sekä 64 miestä. Tämä everstin hylkäämä joukko ei ollut enää kovin tappelunhakuinen ja laukaustakaan ei ammuttu. Kun norjalaiset saapuivat veneiden luo, joukon rumpali huusi: "Skjutante, kära Herra, gif os Qvarter" eli alkää ampuko, armon herra, antakaa meille kortteeri. Huutaja ei ehkä ollut kuitenkaan Samuel, joka oli jo ruotusotamies. Antautuminen sujui nopeasti, upseerit luovuttivat miekkansa ja miehistökin aseensa, samoin arvotavarat ja mukana ollut muonan ostoon tarkoitettu sotakassa. Kapteeni Falck luovutti myös tupakkakeikensä ja kellon. Osa saaren etelälaidalla olleista sotureista oli kuitenkin ottanut hatkat heti rummupäinän kuullessaan ja pääsivät karkuun. Vangittua joukkoa kohdeltiin erittäin hyvin.

Norjalaiset upseerit ilmoittivat olevansa herrasmiehiä. Trondheimissa joukko majoitettiin sitten raatilmoneelle. Upseereille tarjottiin hyvää ruokaa, viiniä ja olutta ja miehistöäkin kohdeltiin hyvin. Muutaman päivän levon jälkeen vangit vietiin sitten rannikon saarille. Vankilaa ei tarvittu, pakeneminen ainakin saarilta oli jokseenkin mahdotonta. Sijoituspaikkoina mainitaan Hitran iso saari sekä Nordmöre. Joukosta mainitaan erikseen, että miehistö oli suomalaisia eikä osannut ruotsia. Samuelista emme tiedä, olihan isä Olof tullut Ruotsista. Kapteeni Falck oli kuulemma mukava mies ja puhui hyvää saksaa, kapteeni Tournö oli sen sijaan synkkä ja juro, vanhanaikainen upseeri. Kapteeni Tournö saattaa olla Juvan komppanian Törne.

Lopulta alue oli niin kaluttu, että eversti Stiernschantz joukkoineen söi Ytterön saarelle hankkiakseen lisää muonaa.

Armfeldt oli raivoissaan tapahtumasta. Eversti Stiernschantz oli paennut pamiikissa vain pienen norjalaisjoukon edessä ja menettänyt kassan ja kerätyt muonat sekä kaikkiaan lähes 80 miestä. Stiernschantz oli kai muutenkin Armfeldtin kanssa huonoissa väleissä. Sodan jälkeen 1724 hän vaihtoikin puolta ja teki uuden uran Venäjän joukoissa Persian rajalla ollen lopulta Astaran kuvernööri.

Ytterön saarelaisten kohtalo oli myös karu. Jotta ruotsalaiset eivät myöhemminkään olisi päässeet hyödyntämään keräämäänsä muonavaroja, Norjan armeija vei Trondheimiin puolet kerätystä varastosta, toisen puolen he pitivät itsellään. Lopuksi saati miehitettiin 600 sotilaalla. Sodan jälkeen tehdyissä jälkiselvityksissä norjalaisten aiheuttamat tuhot arvioitiin 1313 riikintaalariksi, mutta ruotsalaisten eli vihollisen vain 1041 taalaria.

Vangiksi jääneet joukot eleivät siis tulevan talven Norjassa. He tekivät ehkä reingin töitä ja säästyivät muuta joukkoa kohdanneista kärsimyksestä tulevan talven pahuusmarssilla Ruotsiin. Tuntureille tuupertui yli 3000 soturia. Katastrofista on paljon tarinoita. Norjaan vangiksi jääneet palasivat Suomeen eri lähteiden mukaan noin vuoden päästä. Sven Hedinin kirjan mukaan vankien vaihto olisi tapahtunut 13.9. Ruotsissa käytetyn kalenterin mukaan. Samuelin osalta seikkailut eivät suinkaan vielä päättyneet, vaan kuten katselmuksessa syksyllä 1719 on todettu, hänet oli komennettu majuri Enbergin mukana Suomeen elokuun lopulla, joka ei ihan täsmää edellä olevaan vankien vaihtoon. Vankien vaihdon selvitys on vielä kesken.

Enbergistä ja monesta muusta sotasankarista on yksityiskohtaisia kuvauksia jo 1953 julkaistussa Lauri Kujalan tutkielmassa Pohjanmaan puolustus Suuren Pohjan sodan aikana. Enberg johti ns. vapaakomppaniaa. Nämä olivat niitä kuuhuisia sissiryhmiä, jotka pyrkivät häiritsemään venäläisiä. Kuuhuisimpia ovat Tapani Löfving ja Pietari Långström, joka sai surmansa Norjan reissulla. Ruotsin sotakollegio esitti hallitukselle 28.7.1719 että suomalaiset vapaakomppaniat saisivat toimia vielä vuoden ja niille myönnettiin 150 tynnyriä viljaa ja puolen vuoden palkka sekä aseistus ja varustus. Samoin tarkoitus oli saada Suomesta täydennysmiehiä Norjassa hupenneisiin joukkoihin. Majuri Enberg oli jo edellisenä vuonna touhunut näissä puuhissa Pohjanmaalla, joten hänet komennettiin sinne. Majuri Enberg sai mukaansa nuo varat ja varustuksen, mutta myös Armfeldtin joukoista muutaman upseerin ja muutamia kymmeniä miehiä, kuten juuri esi-isämme Samuel. Kemin, Iin, Pudasjärven, Oulun, Limingan, Siikajoen, Paltamon ja Sotkamoon pitäjään lähetettiin Enbergin pyynnöstä erityinen hallituksen julistus, jossa asukkaita kehoitettiin avustamaan komppaniaa. Tarkoitus oli myös muodostaa kahden viimeksi mainitun pitäjän asukkaista 150 miehen Kajaanin komppania. Savon prikaatin kutsunantti Mikael Lunden sai kapteenin valtakirjan tämän joukon muodostamiseksi.

Enbergin joukko saapui Muhokselle marraskuussa ja pian paikkakunnalta kantautui Tukholmaan hälyttäviä viestejä. Joukosta oli enimmäkseen harmia. Enberg aiheutti häiriötä paikkakunnalla ja sai lisäksi ärsytettyä venäläiset terrorisoimaan aluetta. Enberg oli pikimmiten kutsuttava takaisin. Enbergin joukot touhuilivat tammikuussa venäläisiä vastaan huonolla menestyksellä Oulun suunnalla, siirtyivät lopulta Muhoksesta Kajaanin suuntaan ja lopulta saivat poistumiskomennon Tukholmasta. Ainakin osa joukoista liuskeli kuitenkin koko kevään Pudasjärven, Kuusamon ja Kemijärven vaiheilla enemmän tai vähemmän ryöstellen. Eräissä venäläisissä lähteissä joukkojen mainitaan myös mellastaneen Vienan puolella Vuokkiniemessä. Huhtikuussa 1720 vapaakomppaniat vedettiin kauas länteen ja lopulta 10.5.1720 hallitus lakkautti vapaakomppaniat kollegion esityksen mukaan. Vapaakomppanioiden katselmus oli pidetty jo tätä ennen 18.3.1720 Kemissä.

Venäläisten kanssa saatiin lopulta aikaan rajarauha ja lopullinen rauha

solmittiin sitten Uudessakaupungissa 30.8.1721. Samuel ja muut suomalaiset kotiutettiin ja Samuel palasi Pieksämäelle Walkeamäelle lähelle nykyistä Virtasalmia.

Asettuminen Valkiamäelle.

Samuel siis asettui Pieksämäen Valkiamäelle. Hän meni naimisiin Lars Ikosen tyttären Margaretan kanssa ja oli siis kotivävy. Valkiamäen Ikosten talo oli aiemmin jakautunut kahtia, talojen numerot olivat 7 ja 8. Samuel ja Margareta asuivat tilaa N:o 7. Tila sai myöhemmin nimekseen Ollikkala.

Henkikirjoittaja Olofilla myös toinen poika nimeltään Olof. Tästä Olofista tuli myöhemmin rakuuna N:o 124. Tämä Samuelin veli meni naimisiin 1723 ja asettui Montolanmäelle muutama kilometri Valkiamäeltä pohjoiseen. Veljesten siskoista vain Kristiinasta on tietoja, hän kuoli Kuopion Nuorvammassa jo 1721.

Näiden veljesten sukuhaarat levittäytyivät vähitellen Joroisten ja Pieksämäen seuduille. Osa suvusta palasi Kuopion liepeille, osa Nilsiaän, Muuruvedelle ja myös Suonenjoen suuntaan. Näistä Olofin pojista on nykyinen Strengellien suku siis saanut alkunsa.

Se toinen Strengell-suku

Kuten vuoden 2005 sukukirjastamme ilmenee, Suomessa on myös toinen Strengell-suku. Tämä on peräisin Pohjanmaalta ja on ottanut sukunimekseen Strengell 1900-luvun alussa sukunimipakon seurauksena. Kyseessä on alun perin Jungarin suku, joista eräs haara erottuakseen muista sukulaisista valitsi nimekseen Strengell.

Eräs loogiselta kuulostanut sukutarina kertoi, että kyseessä olisi ollut Etelä-Afrikan Pretorian kultakaivoksilla ollut Jungar, jonka toveri oli nimeltään Strengell. Kultakaivoksilla työskennelleet Jungarit ovat toki hyvin tiedossa, mutta yhtään Pretoriassa ollutta Strengelliä emme kyllä tunne.

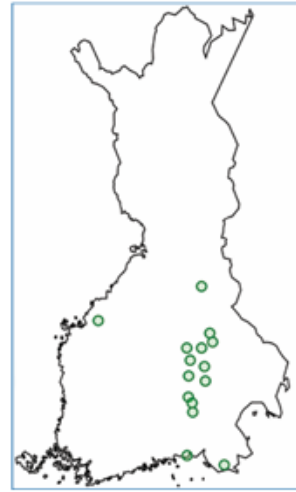
Jungarin suku on myöhemmin tehnyt omasta suvustaan hyvän sukututkimuksen ja kirjan. Kirjan nimi on "Ur minnens gömmor", Wolmar Strengell teki tämän kirjan vuonna 2009. Kirjan alaotsikko on Krönika över en släktgren Jungar-Strengell i Jeppo. Sukukirjastamme mukaan sukutilan omistaja Gustaf Andersson Jungar on muuttanut sukunimensä Strengell-nimeksi 1906. Kirjan mukaan pappi painosti Gustafin isää Andersia, joka kirkosta palattuaan tokaisi vaimolleen: "Miltä kuulostaisi Strengell?" Vaimon mielestä ehdotus oli hyvä. Tämän tiedon mukaan nimi on tullut siis käyttöön jo Anders Jungarin aloitteesta.

Eräs nimen lähde voisi olla kaivoskaverin sijaan Vaasan alueen piirilääkäri, myöhemmin Kristiinan kaupunginlääkäri Albert Strengell. Albert oli ns. Sakkolan haaraa, jossa oli monia lääkäreitä monta sukupolvea. Albert oli syntynyt 1862 ja kuoli Viitasaarella tosin jo 1892 eli reilusti ennen virallista nimenvaihtoa. Myös Albertin isä Karl Albert oli Vaasan kaupunginlääkäri. Ehkä nimi on muuten vain jäänyt Anders Jungarin mieleen?

Muita nimenvaihtoja Strengellin suuntaan ei ole tiedossa. Toki monet ovat sen omaksuneet avioliiton kautta. Hyvästä nimestä ei kannata luopua.

Strengell-nimestä luopuminen

Muutamia tapauksia Strengell-nimestä luopumiseen on toki tiedossa. Näin tapahtui mm. sukuseuramme pitkäaikaisen sihteerin Inkeri Somerpuron miehen isälle Aukustille. Aukusti Strengell oli vääpelinä puolustusvoimien palveluksessa Kuopiossa ja sosiaalinen paine 1930-luvun Kuopiossa oli kova. Sotilastoverit kiusasivat Aukustia mm. tilaamalla hänelle ruotsinkielisen sanomalehden eli HBL:n. Niinpä nimi vaihtui suuressa nimenmuuttoaallossa 1935 Somerpuroksi. Mieheensä mukana Inkeri tuli sukuseuramme piiriin ja hänestä on erikseen oma tarina. ■

Syntymäpaikkakartta (vihreät merkit) 1886-1936. Karttaan on otettu miehet ja naimattomat naiset, joiden sukunimi ei ole vaihtunut avioliitussa. <https://www.tuomas.salte.net/suku/nimi/strengell.html>

Kirjat:

Jussi T. Lappalainen: *Sadan vuoden sotatie. Suomen sotilaita 1617-1721. SKS, Helsinki 2001*
Anders Hansson: *Armfeldts karoliner, Svensk militärhistoriskt Bibliotek, Stockholm, 2003*
Matti J. Kankaanpää: *Suuri Pohjansota, iso viha ja suomalaiset, Tmi Toiset Aijat, 2001*
Lauri Kujala: *Pohjanmaan puolustus Suuren Pohjan sodan aikana, Historiallisia tutkimuksia XXXIX, Suomen historiallinen seura, Helsinki 1953*
Svante Hedin: *Armfeldts fälttåg mot Trondheim 1718-1719.*
Veijo Saloheimo: *Savon Historia II:2, Savo suurvallan valjaissa 1617-1721*
Geir Pollen: *Armfeldts Arme, Historien om en katastrof, Gylden-dal, Norge, 2014*

Jorma K. Laiho

Kolme vuosikymmentä sukuseuran sihteerinä, Inkeri Somerpuro

Erkki Strengell aloitti sukututkimuksen jo koulupoikana keväällä 1947 Muuruvedellä. Vähitellen harrastus vei Erkin mennessään. Erkin asetuttua Kuopioon harrastus yhdisti muitakin Kuopion alueen harrastajia. Näin syntyi edelleen toimiva vireä Savon Sukututkimusharrastajat ry., perustamispäivä oli 12.3.1972. Erkki oli kerännyt jo satojen Strengell-suvun edustajan tiedot ja näiden keskuudessa syntyi ajatus Strengellien sukuseuran perustamisesta. Eino Peräniemen piirtämässä sukupuussakin oli jo 350 suvun jäsenen nimet.

*Erkki ja Inkeri Somerpuro,
Inkerin 50-vuotissyntymäpäivänä.*

Oman sukuseuramme perustamiskokous kutsuttiin koolle Kuopion kaupungin kirjastoon kirjeellä ja pienellä lehti-ilmoituksella 2.10.1973. Paikalle 4.11.1973 saapui runsas joukko, yhteensä 61 henkeä. Erkki aloitteen tekijänä valittiin luonnollisesti yhdistyksen puheenjohtajaksi. Sihteerin valinta oli sen sijaan hiukan haastavaa. Sihteerin kukaan joutui huolehtimaan kaikista käytännön toiminnoista, ja 1970-luvulla ei vielä tunnettu henkilökohtaisia tietokoneita. Apuna oli kirjoituskone, posti kulki vanhaan tapaan kirjeinä ja monistus oli todella työlästä. Kokousväen joukossa oli läsnä Erkki Somerpuron vaimo Inkeri, jonka sihteeritaidot joku läsnä olevista sukulaisista jo tiesi. Kokous valitsi yksimielisesti yhdistyksen sihteeriksi Inkeri Somerpuron. Yhdistyksen viralliseksi perustamispäiväksi tuli 4.11.1973.

Tästä alkoi Inkerin vuosikymmenien ura yhdistyksen sihteerinä. Inkeri toimi yhdistyksemme sihteerinä vuosina 1973–2005. Niinpä äitini Elina Laiho, os. Strengell, sai pian postia Kuopiosta Inkeri Somerpuroilta Taivaanpankontieltä. Osoite oli hyvin mieleenpainuva. Tästä alkoi tämän tarinan kirjoittajan sukututkimusintento.

Inkeri on siis Erkki Somerpuron vaimo. Erkki on puolestaan suoraan alenevaa sukua haaraa Olofin pojan Samuel Strengellin haaraa. Mutta mistä tämä nimi Somerpuro? Erkin isä August Strengell, oli syntynyt 16.5.1895 Suonenjoella, jossa on runsaasti sukuaamme (sukukirjan taulu 1050). August muutti Kuopioon 1927 ja palveli Kuopiossa armeijassa edeten väepeliksi. Sukunimi vaihtui Strengellistä Somerpuroksi suurella suomalaisuuden aallosta 19.2.1935.

Yllättävän harva Strengell vaihtoi nimeään, mutta August teki tuon ns. sosiaalisen paineen alla. 1930-luvun Savo oli varsin suomalaismielinen ja ruotsalaisuutta suorastaan vihattiin. Kuopion varuskunnan palvelus- toverit hännäsivät ja kiusasivat Augustia. Viimeinen pisara oli ruotsinkielisen Hufvudstadsbladet-lehden tilaaminen Augustille. Ruotsin kielen taito, joka oli ollut Olofille viran edellytys, oli kadonnut todennäköisesti Samuelin mukana jo 1700-luvun Valkiamäellä. Vuoden 1935 nimikampanjan järjestäjänä toimi Suomalaisuuden Liitto. Tällöin nimenmuutoksia tehtiin eniten Kalevalan päivänä, Snellmanin päivänä, Hakkapeliittain päivänä (6.11) sekä uudenvuodenaattona. Vuonna 1935 suomalaistettiin yhteensä 74064 henkilön nimet, joukossa myös muutama Strengell.

August menehtyi jatkosodassa Kiestingin suunnalla syöksyvene-onnettomuudessa 21.9.1941. Vene ajoi karille suurella Tuoppajärvellä ja upposi vieden mukanaan kaikki matkustajat paitsi yhden lotan. August yritti pelastaa itsensä ja veden varaan joutuneita haavoittuneita, mutta he kaikki hukkuivat hyiseen veteen.

Augustin poika Erkki oli säättekikko ja palveli mm. Rissalan lentoasemalla. Erkki ja Inkeri tapasivat toisensa 1950-luvun lopulla Helsingissä. Inkerin kertoman mukaan osoitteita vaihdettiin tanssien jälkeen Alppilassa. Apuna oli eräs paikalle sattunut passipoliisi, jolta pariskunta lainasi kynää ja paperia.

Myös Inkerin sukunimeen liittyy nimenvaihdos. Inkeri on omaa sukua Nokisalmi. Nokisalmen suku on puolestaan lähtöisin Jyväskylän länsipuolelta Petäjävedeltä. Alkuperäinen sukunimi oli ruotsalaissavynen Tamlander.

Nimenmuutosten lisäksi jollain papilla oli ongelmia tuon Strengell-nimen kirjoituksen kanssa ja erällä se vaihtui Suonenjoella muotoon Renkeli. Tämä on toki myöhemmin muutettu takaisin oikeaan muotoon.

Inkerin sihteeriuura eteni aluksi kirjeiden, postin ja kirjoituskoneen parissa. Suurimmillaan joskus 2000-luvun vaihteessa postiin saattoi lähteä yli 700 kirjettä. 2005 Inkeri luovutti sihteerin hommat nuoremmille suvun jäsenille ja viettää nyt ansaittua eläkeläisen elämää viehättävässä asunnossaan Kuopiossa. Asunto on vain vaihtunut uuteen ja upeaan maisemaan Taivaanpankontieltä. Inkerin mies Erkki on jo poismennyt, ja Inkerillä itsellään ikää 86 vuotta. Suvun perinteitä vaalii nyt tytär Marjo perheineen. ■

Jorma K. Laiho

Kivassa oikealla on Inkeri Somerpuro ja vasemmalla tytär Marjo, Kuopiossa 2022. (Marjo on ollut sukuseuramme varapuheenjohtaja vuosina 1981–1984).

Pekan tarina

Pekka Strengell Kuopiossa
26.8.2023

Kummini Olga ja Janne Huttusen
tyttäret Hilja, Helvi ja Anja Remes
ja meidän Leena.

Aamalla oli ollut aikainen herätys, kun laivarantaan piti kerätä ennen puoli kuutta. Olin mukunut hyvin kotonani vinnillä, kun äiti huuteli vinnin rappusten alapäässä: "Pekka alahan tulla alas syömään". Äiti oli keittänyt aamuruuaksi manna-ryynivelliä, jota söimme voileipien ja keitettyjen kananmunien kera. Isä oli valjastanut Tellu- hevosemme pienten kumipyöräkärrien eteen Piek-säntäpaaleen laivalaituriin Juankoskelta tulevan Karjalankosken höyrylai-vaan saattokyytiä varten.

Lapsen optimistisen innostuksen huomassa en huomannut miten peruuttamattoman tapahtuman äärellä olimme. Hilda-äitini silitti päätäni ja sanoi: "Sinähän tiedät mitä on tehdä elämässä oikein ja mitä on tehdä väärin". Hän kyyneleet silmissä lähetti 12 -vuotiaan poikansa maailmal-le," toivottaen hyvää matkaa". Niin nousin kimp-suineni ja kampsuineni isä-Oskarin viereen hevosen vetämille rattaille. Isäni kertoi, matkan aikana omasta lapsuudestaan, tarinoita mitä en ollut aikaisemmin kuullut. Lapsuus oli hänen aikanaan ollut erittäin paljon huononantimien, kalas-tuksen, metsästyksen ja marjastuksen varassa. Lehmätkin olivat talvisin pitkät ajat ummussa, kun ruokintana oli huonoa, luonnonheinää ja kauroja tai muuta viljaa oli antaa lehmien syötäväksi vain poikimisen jälkeen. Hyvin hän kertoi perheen selviyneen.

Olin ensimmäisen kerran yksin menossa laivaan, linja-autolla olin ai-kaisemmin käynyt kaupungissa. Kerran olimme Kukkosen kuorma-auton lavalla Piek-sän kansakoulun oppilaiden kanssa käyneet jossakin Poh-jois-Savon kansakouluun yhteisessä juhlassa. Silloin marssimme parijo-nossa Kuopion torilta Väinölänniemien urheilukentälle, siitä retkestä jäi mieleen ruokailutauko Asemakadun kansakoululla. Toisesta kerrasta mie-leeni on jäänyt käynti isäni Oskarin kanssa linja-autolla Kuopion kaupun-gissa. Silloin vielä ajettiin linja-autolla Kallansilloilla välillä junaraiteita pitkin. Autoille ei ollut olemassa erillistä siltää. Pysähdyimme Sandelssin patsaalla Toivalassa, jossa joimme punaista linnunaa suoraan pullosta. Sen matkan tarkoitusta en muista. Ehkä se liittyi ensimmäisen matkani lopputarkastukseen. Joka tapauksessa oli hyvin kuuma ilma, linja-auton perässä oli sakeat pölypilvet ajettaessa savikkoisella maantiellä.

Tämän vuoden keväällä olimme sisareni Leenan kanssa pyrkimässä oppikouluun hän Kuopion Tyttölyseoon ja minä Kuopion Lyseoon, silloinkin olimme matkalla linja-autolla. Ensimmäistä matkaani en tietenkään muista, olinhan noin puoli vuotta vanha. Vaikka olin syntynyt muuta sisaruksiani painavimpana, eli neljä kiloa ja kaksisataa krammaa. Painoni oli laskenut alle syntymäpainon. Minut oli kiidätetty äitini mukana Kuopion lääninsairaalaan. Vast-aaotossa ylilääkäri Martti Hämäläinen oli kysynyt: montako synnytystä hänellä oli ollut? Äitini vastattua: "Tämä oli seitsemäs lapsi". Tohtori oli tokaissut. "Kyllähän niin suuressa laumassa on välistä joku mätämynäkin". Sen jälkeen tohtori oli kysynyt, tämän pojan nimeä? Äitini kertoi mi-mulle myöhemmin: Hänen mielestä oli unohtunut nimeni, niin järkyttynyt hän oli erikoisesta ylilääkärin kommentista, että mielessä oli vain nimi "Mätämuna".

Välillä hoitajat olivat sanoneet, että tämä on toivoton tapaus, kun ei mikään pysy sisälläni ja painoni vain laskee. Ylilääkäri Hämäläinen oli

kuitenkin aamupäivän kierroksellaan lohduttanut äitiäni ja sanonut hoitajille "Antakaahan virkeän pojan elää, kyllä se siitä, siis mahaportin ahtautu-masta vielä selviää", Äitini Hildan kertoman mukaan minua oli käännetty eri asentoihin, kun ruokani olin oksentanut kaikki pois. Välillä oli annet-tu peräruiskeita (Kuva 2), joilla oli suolistoa pidetty toimintakuntoisena. Viimein ruoka alkoi pysyä sisälläni ja painoni alkoi nousta.

Täytyy antaa, tosin myöhäiset kiitokset, äitini kärsivällisistä ja pitkä-järmitteisestä huolenpidosta ja hoidosta tärkeästä elämäni kriittisestä vai-heesta. Äitini tissi oli hänen kertomuksen mukaan kovassa käytössä ja pitkään. Ehkä kiitokseni sisältyy seuraavaan lauseeseeni, "Äiti anna tissiä on makkeeta".

Vielä viisikymmentä hlvulla oli vaikeaa päästä jatkamaan kansakoulun jälkeen oppikouluun. Piek-sän koulusta olin sinä syksynä ainoa joka oli lä-päissyt pääsykokeet, vaikka useampi oli ollut yrittämässä eri puolilla oleviin oppikouluun.

Oli sumuinen mutta muuten aurin-koinen aamu. Isäni tuli laivalle asti ja maksoi kyytiä lai-vaan kapteenille.

Matka tuntui pitkältä, kun laiva pysähtyi matkan aikana monessa laiturissa. Välillä otettiin lisää halko-ja laivan kannelle. Monesta laiturista taas otettiin maito-tai kermatonkia vietäväksi Kuopion Meijeriin.

Maataloustuotteita oli kyydissä monta eri sorttia: oli vilja- ja peruna-säkkejä, pärekoreja, saunavastanippuja, pajukerppuja yms. Samalla lai-valla keväisin kuljetettiin myös eläimiä, lampaita, vasikoita ja lehuksiä Kallaveden rannalla oleviin saariin kesäksi metsälaitumille. Nyt kau-punkiin mennessä ei tullut eläimiä mistään laiturista olimmekaan menossa Kuopion kaupunkiin. Matkustajia oli aika vähän, osa oli laivan keskellä olevassa hytissä ja jotkut olivat kannella maisemia katselemassa ja syk-syistä auringon nousua odottamassa.

Kun laivan pilli viimein huuteli Kuopioon, huomasin laiturilla Anni-tätiäni olevan vastassa polkupyörällä.

Matkatavaroinani oli putkikassin lisäksi narulla hyvin sidottu pahvilaa-tikko täynnä ruuaksemme tarvittavia elintarvikkeita leipää ja voita.

Opiskeluni Kuopion Lyseossa alkoi maanantaina syyskuun kolmas päivä 1951. Minulla oli vielä kaksi viikkoa ennen koulun alkua.

Ehdin hyvin tutustua kortteeriini ja lähiympäristöön. Ilmeekseni näin miten pihan puolella aidan takana oli karsimassa kaksi isoa sikaa röhi-mässä, ilmeisesti jouhuteurastusta varten, keskellä omakotiasutua aluet-ta! Anni -täti kertoi; "ei se nyt mitään, että on sikoja ulkona, mutta kun tuolla kolmannessa omakotitalossa samalla kadulla on alakerrassa pidetty koko vuosi lehmää, joka on siellä pyykinpesuhuoneessa!!" Kellarin kun on jyrkät ja kapeat rappuset ja lisäksi jyrkkä mutka ennen kapeaa ovea sisälle.

Koulu Kuopion Lyseossa alkoi uusien kavereiden kanssa ihan huonte-vasti. Oli opittava kaupunkilaisten

Kuvassa Vintillä säilynyt peräruis-kaikannu ilman letkua vuodelta 1939.

Kuvassa Piek-sän kansakoulun oppilaat vuonna 1948. Opettajana Lassi-Pekka Miettinen.

Pekka Kuopion Lyseossa I lk 1951

Ensimmäiset päivät Niiralassa olevassa kortteerissa olivat pitkiä.

tavoille maalta tulleen. Myöhemmin huomasi, etteivät kaikki oppilaat olleetkaan kaupungin kasvattajia paljon ensiluokkalaisista oli myös maaseuduilta tulleita.

Silloinen Ruotsin-avun kadulla asui miltei vastapäätä omakotitaloamme luokkamme nuorin oppilas Tapani Säynevirta, jonka kanssa kuljimme koulumatkat. Lähikaduilla Niiralassa asui myös muita luokkakavereita: Paavo Lipponen, Juhani Airaksinen, Pentti Petsola ja Seppo Taskinen.

Ensimmäiset päivät Niiralassa olevassa kortteerissa olivat pitkiä. Oli vaikea ymmärtää, miten suuri ero on, kun suuresta sisarusparvesta siirtyy lapsettoman tätini hiljaiseen ja tapahtumaköyhään kotiin. Erkki setäni ja Anni tätini tietenkin tekivät parhaansa, että oloni olisi ollut mahdollisimman viihtyisä.

Erkki -veljeni asui kyllä samassa huoneessa, mutta hänen ikänsä yhdeksän ja puoli vuotta minua vanhempana, oli siinä vaiheessa elämäni iso ero. Lisäksi hän oli ollut usein poissa Honkasen kodistamme, ensin Juankosken Yhteiskoulussa ja sitten sotaväessä varusmiespalvelua suorittamassa. Vuoden hän oli myös varusmieskiersanttina.

Nyt hän oli opiskelemassa Kuopion kauppaoppilaitoksessa.

Minulla oli tosi ikävä kotiin!

Parin koulupäivän jälkeen kävin linja-autoasemalta katsomassa, milloin lähtee linja-auto Muuruvedelle ja kysyin lipunmyyjältä paljonko maksaa kyyti Kesämäkeen. Laskin kukkarossani olevat rahat, mutta pettymyksekseni minulla eivät rahat olisi riittäneet koko kotimatkaan, enkä tohtinut lainata veljeltäni Erkkiltä tai Anni tädiltä.

Niin minun oli jäätävä ja opittava elämään siinä ympäristössä, mihin olin niin kovasti tosiasioista tietämättömänä halunnut. Sänkynä oli pukkisänky, joka nostettiin päiväksi oven taakse piiloon. Kotona olimme talvet mukuneet Eskon kanssa samassa päästä pidemmäksi vedettävässä sängyssä. Heikki mukui välissä pääpuoli meidän jalkojen puolella. Nyt Kuopioon siirtymisen jälkeen nukuin Honkasella talvet tuvassa kahden vierikkään laitettujen penkkien päällä. Olkipatjat kannettiin päiväksi vimmille.

Lapsena oli turvallinen tunne herätä aamulla tuvassa, kun äiti oli keittänyt kahvit ja lähtenyt navetalle ja samoin isä, Eino ja Paavo olivat lähteneet ruokkimaan lemmiä ja hevosia. Hellassa paloi räiskyvä tuli, joka loimotti muuten pimeässä tuvassa antaen väreilevän ja alati vaihtuvan valon. Räiskyvyys johtui poltettavista kantojen juurista ja pihkaisista puiden oksista, ne oli ravattu uudispelloista. Oksien havut hakattiin tallin edessä olevan pölkyn päällä pienemmiksi, niitä käytettiin hevosten alusiksi. Rungot tehtiin yleensä nyytäväksi haloiksi tai propseiksi.

Lyseossa meillä oli uskonnon- ja laulunopettajana pastori Aadiel Heimola. Sodan runteleilla käsillään hän soitti pianoa ja johti poikaakuoroa. Uskontotunneilla lauloimme enimmäkseen virsiä.

Laulunkokeissa oli tarkoitus numeroiden lisäksi etsiä tulevaan Kuopion Lyseossa järjestettävään kaikkien teinien viiden koulun yhteiseen itsenäisyyspäivän juhlaan. Minut valittiin siihen laulajien joukkoon.

Muistiini on jäänyt hämärästi, että me rinnakkaisluokkien laulajapokajoukon kanssa lauloimme Ateenalaisten laulun, Kuopion varuskunnan sotilaspoikakunnan säestämänä jossain tilaisuudessa, jossa oli pääosin sotilaspukuun pukeutunutta kuulijakuntaa.

Vielä oli ratkaistava, miten niin arvokkaaseen juhlaan tulisi pukeutua. Kotona viikonloppu lomallani kerroin vanhemmilleni tilanteen. He päättivät, että teetetään uusi puku. Pukua ei teetetty Riiperillä, niin kuin

Pikku-Pietarin pihassa, vaan Muuruveden kirkolla olevalla Vaatturi Vepsäläisellä.

Syysloman eli perunannostoloman aikana lähdimme sisareni Elinan kanssa jalan taivaltaamaan kirkolle antamaan puvun mittoja, samalla ker-

taa tietysti hoidimme ostokorttistokset ja muut asiat. Matka suuntautui peltöjen läpi, vasemmalle puolelle jäi pellava peltö, josta pellat nyhdedtiin vasta perunan noston jälkeen. Jatkoimme matkaa Kahasuon vierestä, josta tuli mieleeni eräs syyskesä, kun Erkki kantoi selässään miumia ja Paavo kantoi selässään Eskoa. Olimme menossa katsomaan, onko suolle tullut lakkoja, joitakin löysimme mutta ei kovin paljon. Molempien hevosten ja ajajien ikäero oli noin yhdeksän vuotta.

Siltapuron-nyityn ohitettuaamme muistui mieleen Paavon kanssa käyntimme kokemassa loukkupyyntiä, joka oli viritetty jäniksien pyydyksiksi. Ruuan hankinta, kun oli sota-aikana tärkeä tehtävä. Sitten tultiinkin jo Rajapuron nyityn tien risteykseen. Nyityllä oli aikaisemmin osa alasta ollut metsää, jonka Hartikaisen Kalle oli kaatamut puut ja samalla omuttisesti pyöristänyt kannot. Kantojen välissä kasvoi luonnon heinää, jonka isäni oli niittänyt. Oli ilmeisesti sade tulossa, jonka vuoksi Liisan kanssa kahdestaan lähdettiin laittamaan lähes kuivat heinät ruvulle, meillä oli kova työ saada kantojen välissä olevat heinät kasaan, haravalla ja hangoilla. Viimein saatiin urakka valmiiksi ennen sadetta ja niin lähdimme kotiin. Oli lauantai-ilta ja Isäni ja pojat olivat käyneet jo saunassa. Minun piti mennä sen ainoan kerran, jonka muistin äidin ja tyttöjen vuorolla saunassa.

Eräänä juhannusaattona olimme Isäni ja Esko-veljeni kanssa laittamassa pisteaitaa Rajapuron-nyityn ojan viereen. Isä teki aittaa ja me pojat vedimme perässämme aidaksia, jotka oli kaadettu ja karsiutu aikaisemmin. Itikoita oli valtavasti, niitä piti koko ajan ripsua pois iholtamme, lisäksi oli tavattoman kuuma päivä.

Saavuimme Pettäisen kylän läpi kävellessämme varsinaiselle Muuruvedelle menevälle maantielle.

Sotien aikana meillä oli ostettu polkupyörä, mutta se oli otettu pois rintamalla oleville, koska sille olisi siellä mahdollisesti parempi tarve.

Edellisenä keväänä Muuruveden kunnan kansakoulu järjestivät pesäpallokokisat kirkonkylän kentällä, johon Pieksän koulu tietysti otti osaa, olihan meillä opettajana Jyväskylän Kirin joukkueessa pelannut yläkoulu opettaja Alpo Jäppinen. Meillä oli voittoisa joukkue. Matka Pieksän koululta kirkolle ajettiin polkupyörillä, noin 10 kilometriä suuntaansa.

Siskoni Leena oli niin hyvä pelaaja ykköspesällä, että hän ohitti taidoissaan monet pojat, opettajamme tekemän valinnan mukaan. Hän sai lainattua polkupyörän Remeksen Anjalta. Minulla ei ollut pyörää, enkä olisi osannut ajaakaan niin pitkää matkaa, kun ei ollut mahdollista edes harjoitella ilman pyörää. Minä pääsin mukaan Jaakko Leskisen pyörän tarakalla.

Jaakko oli joukkueemme kapteeni ja muutenkin suurin ja paras pelaaja, hän oli syöttäjä. Minä pelasin siepparina ja olin ensimmäisenä lyöjänä. Edellisenä talvena koko koulullamme oli suuri suru, kun Jaakon isä ja hänen veljensä hukkuivat verkkoja kokeissaan Ala- Pieksä järveen.

Joulukirkossa meillä oli ohut tapana käydä. Vaikka joulukirkko alkoi aamulla aikaisin yleensä kello kuusi tai seitsemän aikaan. Vuorotellen meistä lapsista oli tapana olla äidin ja isän kanssa yksi tai kaksi pienempää mukana. Oli meliini paimurua, kun pimeässä yössä ja himisessä metsässä hevosen aisakellon soudessa ajettiin kirkolle. Hirventaljan ja lampaan nahasta tehtyjen nahkasten välissä kappireessä oli lämmin. Ihmiset kulkivat pitkänä jonona joulukuusen pimeänä aamuna kirkkoon, jotkut olivat potkureilla matkalla.

Oli häikäisevän kirkasta kirkkoon astuessamme, jossa kymmenet tai sadat kynttilät loistivat valollaan. Kirkossa istuttiin ulkovaatteet päällä. Kirkkoa kyllä lämmitettiin talvella toimitusten aikana korkealla puulämmittimillä kaminalla, mutta ei sen lämpö ulottunut koko ison sisätilan lämmitykseen. Silloinkin rautainen kamina hehkui punaisena, ja suntuo

Minä pelasin siepparina ja olin ensimmäisenä lyöjänä.

Ensin luimme vuorotellen raamattua, sitten keskustelimme luetusta aiheesta.

kävi kesken toimitusta lisäämässä puita kamiinaan. Kirkossa urkujen soitto oli mahtava kokemus ja kaunis koristemaalauksilla maalatun kivi-kirkon kaarevat ja korkeat kaaret antoivat musiikille unohtumattoman elämyksen. Paavo ukkillani oli ollut oma vakituinen paikka parvella, lähellä saarnastuolia. Mutta sillä kertaa isäni ja äitini kanssa me olimme alhaalla salissa, koska olimme hevosella, jota piti kesken kirkkomenojen käydä katsomassa hevospuomilla. Tulomatka oli hevosilla kilpa-ajoa, kun piti päästä mahdollisimman nopeasti joulukahveille Ukkilaamme Karhulaan. Kai siinä oli hevosten ja ajomiesten paremmuudestakin kysymys.

Seuraavaksi kävellessä muistui mieleen se kerta, kun olimme ohittamassa Karhulaa. Vaatteista meillä oli meillä puute. Muistan kun mieleni teki lähteä pyhäkouluun mukaan, mutta kun ei ollut kunnan kesä vaatteita. Olimme tottuneet olemaan koko kesä uimahousuissa. Veljelläni Paavolla oli polvihousut jäänyt liian pieneksi, joten niitä voisin lainata. Polviin asti ulottuvat housut vain vyötärölle nahkaremmillä kiinni ja ei kun matkaan. Kesät olimme enimmäkseen ilman kenkiä siis paljain jaloin.

Helmi Karhunen piti sunnuntaisin kesällä pyhäkouluja. Ensin luimme vuorotellen raamattua, sitten keskustelimme luetusta aiheesta. Välillä laulettiin joku virsi. Serkkumme Pertti ja Martti sekä pikku-Tuomo olivat innolla mukana. Vanhemmat ihmiset ukkimme Paavo, Aari -eno ja Helmi-täti joivat kahvia. Meille lapsille oli marjamehua ja tietysti pullaa. Lopuksi saatiin lapset leikkiä erilaisia pelejä.

Olitiin piilosilla ja löysin mielestäni hyvän piilon navetan vinniltä. Hyppäsin kattoparrulta navetan katon päälle ja hupsis!!! Kuinka ollakkaan, kattolaudat olivat lahonneet ja niin olin alla olevassa karsinassa sian selässä. Iso sika sanoi vaan nöf nöf nöf!!!

Kaikki ihmettelivät minun hyvää onneani, etten pudonnut karsina-aidan päälle tai muuten loukannut itseäni. Minuun ei sattunut ollenkaan.

Isä ja vanhemmat veljeni kävivät korjaamassa katon. Aari-eno äitini veli oli niitä sotasankareita, joka oli tavallisesta maanviljelijä nuorukaisesta noussut urhoollisuutensa avulla ylikersantiksi. Hän oli haavoittunut sodassa jalkaan, jonka vuoksi perheemme auttoi enoni perhettä muulloinkin, kun oli tarvetta.

Toinen Karhulassa käynti oli, kun Karhulan Paavo-ukkimme oli kuollut 14.12.1948. Hän eli 75-vuotiaaksi, hän oli hyväntuulinen ja hiljainen vanha ihminen, jonka kanssa en ollut paljon keskustellut. Käydessämme olimme vain tervehtineet käsipäivää sanomalla. Lapsuudessaamme kun oli tapana, että kun aikuiset puhuivat, lapset vai kuuntelivat ellei heiltä erikseen kysytty jotain, silloin tietysti kysyjää suoraan silmiin katsoen kohteliaasti vastasimme.

Äitimme meni suruviestin kuultuaan omaan kamariinsa - hiljaa suremaan itseksensä pois menoa. Karhulan Paavo-ukkimme oli ainoa isovanhempamme, jonka olin nähnyt. Kaikki muut isovanhempani olivat kuolleet ennen minun syntymääni. Olin sen takia ajatuksissani pitänyt luonnollisena, että kaikki vanhemmat kuolevat aikaan, kun tulevat riittävän vanhoiksi.

Leenan kanssa joululomamme aikana olimme viemässä kermää hautausmaalle varten. Meillä oli maitokannu täynnä. Yhdessä jaksosimme sen kantaa, vaikka matkaa on noin viisi kilometriä, lumista hevosella ajettua reeniä jalasten liukastamaa metsätietä pitkin.

Tämä menomatka kirkolle Elinan kanssa kuului varmaankin rattoisasti, koska siitä ei ole jäänyt muistikuvaa mieleeni, mutta eihän se noin yhdeksän kilometriä ensin talvitienä ollut metsäpolkua ja sen jälkeen hiekkatiellä taivallus aikuisen vauhdissa kovin helppoa liene ollut.

Perillä vaatturi Vepsäläisen omakotitaloon sisään mentyäme, mieleeni on jäänyt laihahko mies istumassa leveällä pöydällä jalat ristissä.

Tehtävänä hänellä näytti olevan jollekin miehelle tuleva puvun liivin napinläpien ompeleminen käsin.

Vaatturin rouva keitti Elinalle kahvit ja minä sain pullapitkosta leikatun paksun viipaleen lasillisen viinimarjamehun kanssa. Vaatturilla oli kangaspakkoja, joista piti valita puvuksi sopiva kangas. Oliskohan se ollut verkkaa, eli harmaata hyvää villakangasta, ei se ainakaan sarkaa ollut. Hintaa-arvioitakin tehtiin.

Puvun mittojen antamisen aikana Elinan piti käydä Meijerillä maitotilillä, Kunnan toimistossa ostokorttiasioissa ja samalla oli saatava Muuruveden kunnan sosiaalitoimistosta perheen varattomuustodistus Kuopin Lyseon vapaoppilas paikkaani varten. Siihen aikaan maanviljelijäin piti täyttää kaikenlaisia lomakkeita ruunan säännöstelyä yms. varten. Lisäksi hänellä oli tarkoitus kiertää kaikki kaupat, jos jossakin olisi perheelle sopivaa kangasta tai muuta tarvittavaa.

Kirkonkylässä oli siihen aikaan Muuruveden Osuuskauppa, joka oli lähinnä maataloustarvikkeiden, koneiden, kotieläinten rehujen ostajia varten, nyytiin sieltä myös kaikkia muita tavaroita. Osuusliike Kalla oli taas työläisten kauppa enemmän kotitaloustarvikkeiden ostajille. Tietojeni mukaan olimme molempien kauppojen jäseniä. Jäsenillä kun oli se etu, että joskus harvinaista tavaraa saivat vain jäsenet. Tavarat nyytiin niin sanotusti tiskin alta, ne eivät olleet yleisesti myynnissä. Lisäksi oli yksityisten kauppiaiden Pasasen ja K. P. Kekäläisen kaupat, jotka myivät kaikkea mahdollista tavaraa, tai tilasivat tehtailta.

Kotimme lähellä noin kilometrin päässä oli Taava Kekäläisen kauppa, josta ostettiin useimmin tarvittavat pienostokset, tulitikut, hiivat, silit talvella, sokerit ja kahvipaketit osa jauhoista ja flanelipakat alusvaatteiden ompelemista varten.

Kirkon vierellä syötiin mukanaamme olleet eväät, leipäpalaset ja pullosia maitoa. Tulomatalla molemmilla oli reput täynnä. Elinalla oli lisäksi molemmissa käsissä kassit täynnä tavaraa.

Tulomatka tuntui tosi pitkältä. Jäin koko ajan jälkeen Elinasta. Alkoi jo väsyttää.

Tuohon aikaan tien varrella oli useampia maanviljelijä Zittingin omistamia vanhoja torppia, joissa eli ikääntyneitä asukkaita ja osassa myös Karjalasta sodan takia muuttaneita siirtokarjalaisia. Meillä kotonakin oli sota-akana ollut kaksi perhettä majoittuna vähän aikaa Karjalasta tulleita siirtolaisia.

Minusta oli mielenkiintoista katsella tien vierellä olevaa puhelinlinjaa, jossa puhelinlangat johtivat talosta taloon. Keskukset olivat kirkolla ja toinen Puustilassa, sillä välillä jokaisella talolla oli oma linja. Aluksi oli toistakymmentä lankaa ja välillä vain kuusi, sitten taas kahdeksan ja kymmenen, niitä oli ajan kuluksi mukava seurata. Mutta --- sitten kuului Elinan äänellä: "Alahan tulla sieltä, että joudun hypsille".

Meillä muuten ei ollut kotona Honkasella niihin aikoihin puhelinta eikä radiota, vaikka sähkö oli saatu nuoremman veljeni Heikin syntymävuoden syksyllä 1946. Markus -sedän lasten tunnit käytiin torstaisin kuuntelemassa radiosta naapurissa Remekselässä. Siellä oltiin myös useampana vuonna perunoita poimimassa, sitä kun pidettiin lapsille sopivana työnä.

Mielestäni on vieläkin tapaus, kun naapurissa oli ostettujen eläinten teurastuspäivä, minun piti lähteä hakemaan verta, verilettuja varten. Remekselän vävy Toivo Taskinen oli silloin teurastamassa. Hän joi kauhaa verta kulauksen ennen kuin laski sitä sankaan. Minun alle kouluikäisen tuli viedä sankollinen verta kotiin. Yritin kantaa sankoa vuorotellen kummallakin kädellä kävellessäni hevosen reeniä tekemään uraa pitkin. Puolivälillä jaksotin kantaa, meidän naapureiden asuntojemme väli, kun on noin 400 metriä. Välillähan piti mukanaani olleella kapustalla sekoittaa

Aitini käski mennä pyytämään anteeksi, luvatta ottamiani herneitä.

verta, ettei se jäähtyessään paakkuuntuisi. Voimien vähentyessä minun oli pakko kaataa osa verestä tielle. Yritin peittää punaisen jäljen humella, etteivät muut kulkijat myöhemmin huomaisi.

Toinen mieleeni tullut tapaus on, kun kävin koulusta tulomatkalla Remekselän kaura-, hernepellossa keräämässä herneen palkoja taskuuni. Kotona äiti huomasi, että syön herneitä. Kuka sulle antoi niitä? Vastasin: otin niitä itse, ei niitä kukaan antanut. Äitini käski mennä pyytämään anteeksi, luvatta ottamiani herneitä. Niin kävin myös tekemässä. Pyyysin Iida - emännältä anteeksi. Hän naureskellen antoi anteeksi. Anja Remeksellä ei ollut kotonaan tai asunut lähellä muita saman ikäisiä lapsia. Hän miltei asui vapaapäivät meillä, ja leikki ikäisensä Leenan ja meidän muiden lasten kanssa. Jenni -titi kävi hakemassa hänet pois kotiinsa.

Naapurissamme kävi kesäisin Helsingissä kultasepän liikettä pitävä pariskunta, joille minä poimin onkimista varten matoja. Leena taas vei poimimiaan mansikoita. Aina ne maksoivat viemistämme. Jouluksi he muistivat meitä pienillä joululahjoilla. Leena sai kerran jäniksen nahkasta tehdyn talvilakin, jota sitten myöhemmin Elvi piti monta vuotta, minä muistaakseni sain lippalakkin.

Puku valmistui ajallaan, en kyllä muista kuka sen haki, mutta se oli mielestäni hyvin onnistunut jopa käypäsempi kuin kaupunkilaisten vastaavat vaatteet. Siltä osin asiat olivat hyvässä kunnossa.

Koulussa Maamme laulua harjoiteltiin esityskuntoon. Olimme Lyseon lukion kuoron kanssa laulamassa itsenäisyyspäivän juhlassa niin sanotuin esilaulajina. Ateenan laulusta meillä oli kerran Soittokunnan kanssa yhteisharjoitus.

*"Kaunis on kuolla, kun joukkosi eessä urhona kaadut,
Taistellen puolesta maas, puolesta heimosikin.
Hehkävin mielin puoltaan nouse syntymämaatas,
Riemuiten lastesi vuoksi uhriksi henkesi suo!
Eespäin voittohon siis, te sankarit vahvat ja nuoret!
Väistymys mielestä pois! Pelvosta tunteita ei.
Joukon maine muistivi aina, kun vimmassa taiston
Nuorien eessä sä vaan vanhuksen kuolevan näät.
Nuorukaiselle kuolla kuuluu, kun hällä vielä
kutriissa tuoksuavat nuorteat kukkasat on.
Naisista kaunis, miehistä rohkea aina hän olkoon,
Taistossa kaatuen hän kaunis on kuolossa myös."*

Ilmeisesti esitykset menivät ihan hyvin, koska niistä ei ole jäänyt muuta muistikuvaa kuin että seisomme näyttämön lavalla ja edessämme saleissa on täynnä hyvin pukeutuneita arvokasta yleisöä.

Muistini ei ole jäänyt, että olisin kovasti jännittänyt, koska olin niin innostunut ja kiinnostunut kuulemaan

rytmikästä säestystä varsinkin Ateenalaisten laulun osalta ja laulamaan reippaan laulun, jonka sanat olivat jo ennestään tutut, samoin Maamme laulun sanat ja sävelmä oli jo hyvin tuttua.

Aikaisemmin jo lapsena, olin tottunut olemaan katseiden kohteena eri tilaisuuksissa.

Neljävuotiaana olin Elvin ristiaistilaisuudessa 1943, jolloin meillä kotona Honkasella oli myös samaan aikaan Pieksän kinkeripiirin kinkkerit, jolloin olin hukkar Jauhiainen avulla Muuruveden paksujen kirkonkirjojen päälle nostamana lausunut sen vuotisen rippikouhlaisten virsiläksyn. Monet naapurit kysyivät myöhemmin, sinäkö se olit, joka niin reippaasti lausuit ulkoa virsiläksyn kinkereissä? Omassa muistissani on kuitenkin ne pienet pieksut, jotka olin juuri saanut suutarilta. Niitä minä mielelläni esittelin.

Ne olivat vaalean ruskeat, varmaan pikku vasikan nahkasta tehdyt.

Niitä ei ollut vielä sianrasvalla tai tervalla

tärvelty. Niillä oli hyvä opetella hiihtämään, kun niissä oli nokkakärki, joka kävi hyvin suksen mäystimiin.

Kinkerit oli siihen aikaan koko kylän juhlat. Silloin käytiin läpi ketä missäkin talossa asui. Sillä kertaa kinkerit olivat kaksipäiväiset, ehkä Elvi-siskoni ristiaisten takia. Kirkkoherra S A Rantanen ja kanttori Jauhijainen olivat meillä yötä. Ulkona käydessään pappi huomasi tallessa olevan miesporukan ottamassa pullosta rohkaisua. Hän meni mukana ja sanoi isäni kertoman mukaan: "Ei papinkaan suu ole tuohesta tehty", niin tarjoilu toimi.

Vanhemmat veljeni olivat tehneet asuinrakennuksen eteen tosi ison lumikun. Sillä oli huilipalasista silmät ja porkkananenä, päässä oli isän tai ukin vanha hierihattu. Lumiukko oli mahtavan näköinen. Rippikouhlaiset yrittivät saada kepeillä nenää pudotetuksi, mutta eivät onnistuneet, kun koko ukko oli jäädytetty kovaan jäähän järestä kannetulla vedellä.

Ilmeisesti kovasta kimputuksesta johtuen sain isäni Oskarin kysymään silloiselta yläkoulun opettajalta Lassi-Pekka Miettiseltä, voisinko aloittaa ensimmäisen luokan käynnin jo ensi syksynä 1945, vaikka olin vasta kuusivuotias. Tilaisuus kyselyyn tuli talvella, kun isä vei hevosella koivu halkokuorma koulun lämmitykseen. Opettaja oli sanonut, että voisihan sitä kokeilla Joulun asti, miten se onnistuisi. Niin minä pääsin aloittamaan ensimmäisen luokan Katri Miettisen oppilaana.

Ei sodan jälkeinen pula-aika ja vaatteista oli kova pula. Äitini teki housut vanhimman sisareni Elsan kotona kasvatetusta ja kuodetusta pellavaisesta hamekankaasta käännettynä murjan puolen päälle puoleksi. Housut olivat karkeat ja kovat, niin että ne hieroivat reidet punaisiksi. Naapurin Anjalta sain hänen edellisen vuoden pitämänsä nahkakengät, joista piti usein rasvata varret ja tervata poljot, muuten niistä tuli kovat koppurat, jotka hieroivat kantapäät verille.

Sodan jälkeen kuntien sosiaalitoimistot avustivat vähävaraisia perheitä vaatteiden ja kenkien hankinnoissa niin että lapset pääsivät aloittamaan koulunkäynnin, jotkut vasta vuotta vanhempina. Meille ei avustusta myönnetty, suuresta lapsimäärästä huolimatta, ei kai sitä haettukaan. Saarvon kyläläisiä avustusta saivat useat perheet. Pitämissä koululaiset saivat sekä vaate avustusta että kuljetusavustusta talvisin hevoskyydin muodossa.

Kerran keväällä kouluun mentyäni yläkoulun opettaja Miettinen näki miten jalkani ja sukkanen olivat aivan märät, kun koulumatkalla oli ylitetty keväisin vuolaasti virtaava puro. Yleensä joku vanhempi sisaristani oli kantanut minut puron yli, hänellä oli vedenpitävät kengät. Opettaja huomasi tilanteen ja nosti minut alakoulun korkean uunin päälle kuivumaan.

Vieressä oli kuuma hella, jossa koulun keittäjä keitti velliä tai puuroa koko koulun oppilaille, leipä ja maitopullot oppilaat toivat kotoa. Vasta tunnin kuluttua opettaja nosti minut uunin päältä lattialle kuivuneena, mutta hyvin pitkästyneenä.

Näin jälkeen päin ajateltuna, olin aloittanut koulun liian nuorena, koska muut luokkalaiseni olivat vuoden jotkut jopa kaksi vuotta vanhempia. Olin luokkani pienin ja kevyin koko kansakouluni ajan. Lisäksi koulumatka metsän läpi oli noin kolme kilometriä. Maantietä pitkin matka oli yli viisi kilometriä. Talvella hiihdettiin yleensä kovassa pakkasessa tai lumituiskun umpeen peittämällä ladulla ja keväällä jalan kulkeminen oli niin rasittavaa, että miltei joka päivä oli kotimatalla päänsärkyä: piti kävellä varpailaan, ettei pää täräisi. Ruokailu välit olivat liian pitkiä laihalle ja vilkkaaksi kehitulle koululaiselle. Kotona oli yleisenä sanontana, kun Pekka saa karamelliä, niin siltä päänsärky häviää.

Onneksi kotiin päästyäni monesti odotti leivinuunissa paistettu oh-

**Oli sodan jälkeinen pula-aika ja
vaatteista oli kova pula.**

Pieksän kansakoulussa olin ollut aina näytelmissä ja kuorolauluissa.

raryynipuuro, ryynit oli ensin yön yli vedessä haudutettu turvonneeksi. Puuro maistui voi silmän kanssa todella maukkaalta. Siihen aikaan meillä kotona oli iso ruokapöytä ympäriinsä syöjiä. Leipäkin meni niin runsaasti, että äiti leipoi kerran viikossa, vaikka leivimuumimme mahtui 20 kappaleita tosi isoa ruisleipää. Pullaa leivottiin vain lauantaina, silloinkin sunnuntaina kaikki oli jo syöty. Kotona vehnän kasvatus ei onnistunut läheskään joka vuosi. Pullasta tuli littanaa, se ei kohonnut ollenkaan, jonka takia se paistettiin usein korpuiksi.

Pieksän koululle meidän ja lähinaapureiden sanomalehdet ja kirjeposti tulivat koulumme ulkona olevaan postilaatikkoon. Koululaiset ottivat oman postinsa reppuunsa. Minulla ei ollut samalla luokalla koulumatkalla olevia kavereita, vaan kuljin koulumatkat ensimmäisellä luokalla yksin. Usein toin postin varsinkin talvella ladun varrella asuneiden Rissasten postit. Muistan hyvin, kun minulla oli kädet usein miltei jäässä, kun vein postia. Aada Rissanen lämmitti käsiäni ja hieroi niitä, samalla He tarjosivat lämmintä viinimarjamehua juotavaksi, usein heillä oli myös pullaa. Aada oli siihen aikaan koko Honkasen kylän vanhin ihminen.

Olin oppinut lukemaan ja laskemaan pöydän toisella puolella istuessani, kun sisareni Leena tai Liisa yleensä lukivat läksynsä ääneen. Valona oli silloin joko kynttilän valo tai vain peltipurkissa olevassa rätsissä palavaa eläintenrasvaa Kynttilän kanssa piti olla hyvin varovainen, ettei syttyisi tulipalao.

Öljylamppu oli keskellä tuvankattoa riippuva yleisvalo, öljylyhdyt olivat yleensä jonkun muun perheenjäsenen käytössä, talissa, navetassa tai liiterissä.

Myöhemmin tuli valoksi karpiittilamppu joka välillä kuumeni ja alkoi kovasti suhista, niin että sitä piti ulkona lumessa jäädyttää, ettei se räjähtäisi. Muuten siinä oli hyvin kirkas valo.

Sähkövalohan kotiimme saatiin muorimman veljeni Heikin syntymävuonna 1946 syksyllä.

Pieksän kansakoulussa olin ollut aina näytelmissä ja kuorolauluissa. Edellisissäkin joulujuhlissa lauloimme sisareni Leenan kanssa kaksistaan joululauluna Heinillä härkien kaukaloon. Koulun joulujuhliin ja keväällä äitienpäiväjuhliin osallistuivat myös lapsien vanhemmat, yläluokan sali oli täynnä yleisöä, osa oli eteisissäkin.

Yläkoulun opettajamme Alpo Jäppinen oli myös isäni toivomuksesta, oppikouluun hakemistani varten antanut esiintymisvalmennusta. Luin opettajan antamia humoristisia kertomuksia luokan edessä, oppilaiden nauraessa koko esitykseni ajan. Usein jouduin luokan eteen myös lukemaan kirjoittamiani ainekirjoituksia, niissä kum oli mukamas koko mielikuvitusrikkauteni mukana. Leenan mielestä paras lukemani aine oli "Puun tarina", kun petäjän kävyn pieni siemen kasvoi ja kehittyi lopuksi isoksi männyksi, nähtyään aikanaan monenlaista elämää, ja tullakseen täysikasvuksena karsituksi ja katkotuksi. Lopuksi

sen oli alistuttava metsurin ja sahurin tahdosta riippuen sahattavaksi laudoiksi ja siten rakennuksen osaksi, tai latvojen oksien osalta vain polttopuiksi.

Samassa yläkoulun luokahuoneessa oli yhtä aikaa opetettavana kolmannen, neljännen, viidennen ja kuudennen luokan oppilaat eli noin 50 - 70 henkeä, luku vaihteli lukuvuosien aikana, kun Karjalasta tulleet siirtolaiset eivät olleet kaikki saaneet vakituista asuinpaikkaa, mutta olivat opetuksessa täällä asuessaan mukana.

Opettaja Lassi-Pekka Miettisestä jäi vähän ikävä kuva, kun kerran istuessani etu pulpetissa minulle tuli yllättäin aivastus. En ehtinyt kääntää päätäni sivuun vaan pahaksi onnekseni opettaja oli laittanut oppikirjansa pulpetilleni. "Tirskaukseni" voimasta koko kirjan sivuaukeama meni täyteen vesipisaroista.

Opettaja hyppäsi ilmaan ja loi pitkällä karttakepillään pulpettiini, niin että kepin sirpaleet lensivät hänen päänsä yli opettajan kateederin yläpuolella olevaan Pro Patriaan, jonka alakulmasta lohkesi pala.

Tässä muistotaulussa oli koulussamme olleet oppilaat, jotka olivat kaa-tuneet menneissä sodissamme.

Se olikin ainoa kerta kansakouluni aikana, kun jouduin seisomaan arestia oppitunnin tai jälki-istunnon aikana.

Toinen muisto on urheilutunnistamme keväällä, kun juostiin aikoja pikajuoksussa koulun edessä maantietä pitkin. Kaikki muut olivat jo juosseet. Opettajan poika Erkki ja minä olimme jäljellä. Hän oli minua kaksi vuotta vanhempi. Minä riisuin kenkäni ja sukkan, ja juoksin paljain jaloin.

Yllättäin olin häntä huomattavan paljon nopeampi. Lassi-Pekka suuttui niin että haukkui minun kenkäni, ja sukkan. Kengät olivat olivat kovet käppyrät ja sukat oli moneen kertaan parsitut villasukat, jotka olivat kantapäistä lohkeilleet.

Opettajamme haukkui muiden oppilaiden katsoessa ympärilläni: "Katsokaa näitä, hän nosti sukat ilmaan. Ei näistä Strengell 'leistä ole muuhun kuin urheiluun"! Voitostani huolimatta, tunsin vain suurta häpeää!!

Lyseossa ensimmäisellä luokalla ollessani syksyllä olin voittanut Kuopion kaupungin yleisurheilu mestaruuden alle 12 -vuotiaiden sarjassa 60 metrin juoksussa ajalla 8,2. Voitostani sain palkinnoksi pikkukusikan lisäksi Suomen Suurkisat vuodelta 1947 kuvakirjan. Veljeni Erkki oli niissä suurkisissa voimistelemassa Juankosken Kuohun joukkueessa. Kahden kierroksen juoksussa eli 800 metrillä olin neljäs ajalla 2.47,2. Olin muuten ainut juoksija, joka juoksi Väinölänniemien punaisella tiilimurskalla paljain jaloin.

Kävimme kovankisan erään Niemisen pojan kanssa, joka miltei päätti pitempänä ja piikkarit jalassa vei kolmannen sijan. Sain kovasti kannustusta koko juoksun ajan. Palkintojen jakajana oli Suomen Urheiluliiton varapuheenjohtaja hovioikeudenneuvos Toimi Tulikoura. Tosi juhlaista!!!

Alle 15 -vuotiaiden poikien kolmiottelussa 60 metriä, pituus ja kuula oli voittajan nimi Martti Ahtisaari.

Ensimmäisestä syksystä lähtien pelasin pesäpallossa koulujen välisissä otteluissa ensimmäisenä lyöjänä ja ulkopelissä siepparin paikkaa Kuopion Lyseon alaluokkien joukkueessa. ■

Pekka Strengell

*Kuopion Lyseon ensimmäinen
luokka 1951.*

Strengellien Sukuseura ry:n esimies

Jari Ensio Strengell (s.1953) on toiminut suvun esimiehenä vuodesta 2014 lähtien.

Jari on asunut nykyisen Kourvolan kaupungin alueella koko ikänsä. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Kourvolan poikalyseosta vuonna 1975. Varusmiespalveluksensa hän suoritti Haminassa Kymen Jaakari-pataljoonassa, josta vapautui varusmieskersanttina vuonna 1976. Vuonna 2007 Kymen Sotilasläänin Esikunta ylensi hänet reservin vääpeliksi.

Jarin harrastuksiin kuului nuoruudessa kaikenlainen yleisurheilu ja aikuisiällä kesällä maratonit ja talvella hiihtäminen. 100-400 metrin matkoilta hänellä on poikavuosilta lukuisia Kymenlaakson piirin mestaruuksia. Maratoneja Jarille on kertynyt 19, joista 15 Tukholmassa. Finlandia-hiihtoja (Hämeenlinna-Lahti 75 km) hän on hiihtänyt 10 ja Suomi Juoksee -tapahtumiin (Utsjoki-Helsinki 1324 km) Jari on osallistunut kolmesti. Nykyisin liikuntaa hidastaa reumasairaus ja muutaman vuoden takainen lonkkaleikkaus. Niinpä liikunta painottuikin lähinnä sauvakävelyyn ja samoiluun luonnossa. Erityisesti Lapissa vaeltaminen ja karavaanarimatkailu ovat sydäntä lähellä.

Tytti Jari 60 v. Heidi

Jarin isä, on Ensio Jalmar Strengell (s.1926) Strengellien Sukuseura ry:n entinen puheenjohtaja vuosilta 1994 -1996, ja kunniajäsen. Hän on 97-vuotiaana sukuseuramme jäsenistä vanhimpia, myös ikänsä puolesta.

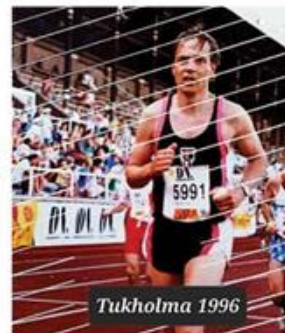
Tyttäriä Jarilla on kaksi, Tytti Sofia (s.1979) ja Heidi Katariina (s.1982).

Elämäntyönsä Jari teki poliisin eri viroissa yhteensä yli 40 vuotta, hän jäi eläkkeelle vuonna 2016 ylikomisarion virasta.

Poliisikoulutus 70-luvulla: "Kokelaskurssin jälkeen, tuli olla kenttätössä nuorempana konstaapelina vähintään 1,5 vuotta, jonka jälkeen komennettiin 6 kk:n miehistökurssille. Sieltä valmistui vanhempia konstaapeleita. Nykyisin tuo kaikki on ns. peruskurssia, jonka kesto on n. 2,5 vuotta. Siihen sisältyy tietysti myös kenttäharjoitetta. Tuolloin nuorempi konstaapeli toimii aina vanhemman poliisin ohjauksessa. Eli ei siis ole paljoakaan muuttanut entisestään".

päälystökoulutus
1992

Tukholma 1996

Tukholma 2011

1985

Finlandia hiihto
Hiihdetty 41 km

50
VUOTTA
SUKUSEURATOIMINTAA
1973-2023

Jari valmistui poliisiksi vuonna 1976. Ura alkoi Kymen läänin Keskusrikospoliisissa ja jatkui Kouvolan, Anjalankosken ja Kuusankosken nimismiespiireissä. Päälystökoulutuksen jälkeen ura vei Haminaan rikospoliisin päälliköksi ja myöhemmin Kaakkois-Suomen Liikkuvan Poliisin päälliköksi. LP:n lakkauttamisen jälkeen Jari toimi viimeiset kaksi vuotta ennen eläköitymistään Kaakkois-Suomen poliisilaitoksen liikennesektorin päällikkönä.

Tasavallan Presidentti on antanut ylikomisario Jari Strengellille SUOMEN LEIJONAN RITARIKUNNAN RITARIMERKIN 6.12.2012 ja SUOMEN VALKOISEN RUUSUN RITARIKUNNAN ANSIORISTIN 6.12.1998, sekä VALTION VIRKA-ANSIOMERKIN 23.11.2007 tunnustukseksi valtion hyväksi suoritetusta pitkäaikaisesta palveluksesta. Vuodesta 1998 lähtien eläkkeelle siirtymiseen saakka Jari toimi myös Kymenlaakson Onnettomuustutkintalautakunnan puheenjohtajana. Lautakunnan tehtävänä on tutkia kaikki kuolemaan johtaneet onnettomuudet liikenteessä ja ehdottaa toimenpiteitä, jotta vastaavan kaltaisia onnettomuuksia ei enää tapahtuisi.

Jarille 05.08.1998

Tää laulu kertoo Kaakonkulman "superkytystä",
 jot'korruptiolounaalle ei niin vain nykästä.
 Vaikitämafiolta tuomioita sateli,
 niin Jari heille suoraan asiat aina lateli.

Niin monet esimiehemme voi piru, pakana,
 he eivät seisokkaan sanoinsa takana.
 Mut'Jarín sanaan sentään on niin moni luottanut
 ja tulosta se toiminta myös "firmaan" tuottanut.

On maratoonarilla kunto rautaa, terästä,
 mut'kerran Jari joutuikin seuraamaan perästä,
 kun "Vellu" haastekisan voiton "Vironperään" vei,
 kas maratoonarin nyt vauhti riittänyt se ei.

Lie "criminaalin" tieto-taito tiellä hukassa,
 mutáinahan voi poiketa vaik'toises'kukassa.
 Saa nähdä kuinka moni enää kestää perässä,
 kun "lentävillä" vielä on nuo siivet selässä.

Nyt pienen huokaustauon voimme sulle sallia,
 niin moni poika ottaa vois'työnteosta mallia.
 Näin Kaakonkulman "kultakurkut" sulle kailottaa
 ja menestystä onnea työhös'toivottaa.

Säv. Rosvorooppe
 San. Pekka Krouvi

Lisäksi Jari Strengell on suorittanut ETELÄ-SUOMEN ALUEELLISEN III MAANPUOLUSTUS-KURSSIN.

Jari tuli virkavuosinaan tunnetuksi ahkerana liikenneturvallisuuden puolestapuhujana, ja hänen haastattelujaan nähtiin usein sekä lehdistä että paikallisen TV:n uutislähetyksissä.

Kymenlaaksoalaiset toimittajat palkitsivatkin ylikomisario Jari Strengellin vuonna 2002 hyvästä tiedottamisesta vuosittain jaettavalla VALOTTA-JA-PALKINNOLLA. "Valottaja -lyhyt annetaan vuosittain henki-

lölle, joka on omassa työssään oivaltanut avoimen tiedottamisen viisauden".

Jarin palkittiin 20.5.2014, liikenneturvallisuuden edistämiseksi tehdystä arvokkaasta ja tuloksellisen työstä Liikenne- ja kuntamnistö myöntämällä LIKKENNETURVALLISUUSALAN ANSIOMITALILLA.

Jari Strengell on palkittu kahdesti, ansiokkaasta työstä liikenneturvallisuuden edistämiseksi Vakuutusyhtiöiden Liikenneturvallisuustoimikunnan myöntämällä VALT-PLAKETILLA 19.8.2013 ja 30.9.2016.

KUNNIAKIRJA

Jari Strengellille

kiitoksena ansiokkaasta toiminnasta
Strengellien Sukuseura ry:n hyväksi.

Kuopiossa 26.8.2023

Strengellien Sukuseura ry:n 50-vuotisjuhlassa

Leena-Kaarina Brown
Strengellien Sukuseura ry:n puheenjohtaja

**Strengellien Sukuseura ry:n
esimiehenä kymmenen vuotta.**

Strengellien Sukuseura ry:n 50-vuotisjuhlassa Kuopiossa 26.8.2023, annettiin Jari Strengellille KUNNIAKIRJA kiitoksena ansiokkaasta toiminnasta Strengellien Sukuseura ry:n hyväksi. ■

Toimittanut L-K. Brown

Teiniäidin tyttären Jaanan tarina

Niia-Maria Jäntin rippijuhlat 9.7.2023. Hilka, Kai ja Niida Jäntti, Niina Kallio, Niia-Maria Jäntti, Olli ja Jaana Salminen, Anja ja Jari Kallio, Annika Hartikainen ja Antti Kallio.

Strengellien Sukuseura ry:n hallituksen jäsen ja rahastonhoitaja Jaana Salminen o.s. Kallio s. 22.1.1968.

Taulu 1238 B.

Äitini äiti Helvi Järvinen oli omasukuaan Strengell: Taulu 1233. IX. Helvi* Kyllikki Strengell (Äiti Iida* Maria Strengell, taulu 1228). Syntynyt 3.12.1927 Joroinen. Kuollut Nokia. – Puoliso Erik* Järvinen. Syntynyt 30.5.1918 Nokia. Avioliitosta on kolme lasta. Kuollut 63-vuotiaana 2.1.1982 Nokia.

Helvi-mummu oli Viholassa kotiompelijana. Hän teki minulle kauniita vaatteita. Yksi kauneimmista oli juhla-asu, jonka pitkä mekko ja viittailinen yläosa oli tehty laskeutuvasta mustapohjaisesta, kirkkaanvihreän suurin kukkasien koristellusta kankaasta. Toinen ikimmuistoinen vaate oli kirkkaanvihreä a-linjainen villakangastakki, jossa oli paatterikuvioitu turkiskaulus.

Helvi-mummu kertoi minulle Strengellien suvun toiminnasta, retkisistä ja kokouksista, mihin hän osallistui. Hän esitteli minulle sukukirjaa. Koin jo silloin suvun asiat minulle tärkeinä. Veholla ollessani työkaverini Raija Satto jossain kohtaa mainitsi sanan Strengell. Kerroin, että minäkin kuulun Strengellien sukuun. Siitä hetkestä aloimme selvittämään, missä seuraava sukkokokous järjestetään. Lähdimme yhdessä vuoden 2012 sukkokokoukseen Kausalaan, jossa meidät valittiinkin sukuseuramme hallitukseen. Olen erittäin kiitollinen siitä, että tulin mukaan sukuseuramme toimintaan.

Lapsuuteni ja kotini

Tarinani alkaa siitä, kun isäni Antti Kallio s. 12.4.1941 kosi äitiäni Anja Kalliota o.s. Järvinen s. 17.3.1951 ja heidät vihittiin 17.9.1967. Äitini oli vasta 16-vuotias, joten lupa avioliittoon tuli presidentti Urho Kekkonelta.

Syntyin 22.1.1968 Nokialla. Asuimme tuolloin liikeläisessä Koivukadulla. Kotimme oli Nokian SOK:n myllyn vieressä, jossa Isäni oli siilomies eläköitymiseen saakka. Äitini työskenteli Nokian Jalckineet Oy:ssä. Hän teki laadukkaita kumisaappaita, mm. Kontioita. Minulla on vieläkin käytössä pinkit Kontio-saappaat, jotka hän teki ennen eläköitymistään. Siskoni Niina Kallio syntyi 22.11.1972. Vanhempani ostivat tontin SOK:lta ja rakensivat omakotitalon Nokialle Katajakadulle 1979. Veljeni Jari Kallio syntyi samana vuonna, heinäkuun 20 päivänä.

Olen aina asunut Nokialla. Ensimmäiseen omaan kotini Nokian keskustaan muutin vuonna 1988, sieltä rintamamiestalon Ilveskadulle, sitten Rusthollarinkadulle hotelli Edenin viereen ja lopulta Pyhäjärven Liukusrantaan. Nykyinen kotini on isoin oma projektini ja nyt rakennetaan samalle tontille rantasaunaa. Aina pitää olla haasteita ja kivaa puuhaa.

Koulunkäynti ja stipendit

Koulunkäynti on kiehtonut minua aina. Kävin viisi vuotta Nokian Myllyhaan ja kuudennen vuoden Nokian Kankaantaan ala-astetta. Erityisesti opettajani Kalevi Kallonen on jäänyt mieleen. Hän opetti innostavalla tavalla muun muassa maantietoa. Saimme monia karttoja väritettäväksi ja esittelin valmiita teoksia luokan edessä. Kun hän täytti 50-vuotta, keräsimme kolehdin ja haimme kaupasta kauniin maljakon lahjaksi. Olin koulun kuorossa. Lauloimme kansanlauluja kevä- ja joulujuhlissa musiikinopettaja Saarensolan johdolla.

Yläasteen kävin Nokianvirsassa, jossa olin kaikki kolme vuotta luokkani priimus. Sain myös stipendejä. Silloin päätin, että minusta tulee isona ekonomi. Suoritin lisaopintoina konekirjoitusta ja taidetta. Pidimme taidenäyttelyn Nokian taidetallolla. Sain erityismaininnan taiteilija Ossi Sommalta öljyvärityöstä nimeltä Kiltti tyttö. Työhön tutustumisjakson suoritin Nokialla Sirpa Salmisen omistamassa Kauppakadun Kemikaliossa. Sirpan mukaan soveltuisin hyvin asiakaspalvelutehtäviin ja sain erinomaiset arvot. Yhteistyöstämme ja ystäväydestä tulikin elinikäinen ja sain paljon oppia yrittäjyydestä. Ihania oli työskennellä jouluaatto aamuina, jolloin pääsin haettiin parfyymeita joululahjaksi. Minäkin sain Sirpalta aina viimeistä huutoa olevan tuoksu, jonka hän tiesi minulle sopivan. Minä annoin vastaavasti hänelle itse tekemäni käsityön. Yläasteen loppuvaiheessa 1984 näin Nokian Uutisessa ilmoituksen, jossa haetaan Miikkulaiselle kioskinmyyjää. Hain tuota kioskinmyyjän paikkaa ja sain sen, nuoresta iästäni huolimatta. Vanhempani eivät tienneet, asiasta mitään.

Kuvassa näkymä nykyisestä kodistani juhannuksena 2023

Kuvassa Anja Kallio, Jaana Salminen ja Niina Kallio 24.12.2021

Rippikuvassa Helvi Kyllikki Järvinen o.s. Strengell

Vihkikuvassa Anja Orvokki ja Antti Kallio 17.9.1967. Taulu 1238.

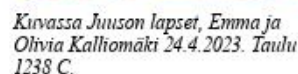

Kuvassa Ivvotias Jaana Orvokki Salminen o.s. Kallio

56

He olivat aluksi epäilleet, että kykenenkö johtotehtävään ohessa opiskelumaan, mutta olin kuulemma niin sitkeästi yrittänyt saada opintopaikkaa, että he päättivät valita minut. Valmistuin Tampereen yliopistosta

Jaana Salminen

Maria Wilhelmina (Vilhelmiina) Strengellin omaiset ja sukulaiset Varpaisjärven Petäjälahdessa

Kivassa Kalevi Saarelainen
Strengellien Sukuseura ry:n
50-vuotisjuhlassa Scandic
Kuopiossa 26.8.2023

50
VUOTTA
SUKUSEURATOIMINTAA
1973-2023

Maria Wilhelmina Strengell

Maria syntyi 12. maaliskuuta 1837 Nilsissä Adam Strengellin ja Maria os. Savolainen toisena lapsena sekä kastettiin 9.4.1837. Hänen vanhempi sisarensa Anna Helena Strengell oli syntynyt 19.6.1835 kotonaan Nilsin Kärämäellä ja menehtynyt jo lapsena 7.1.1838. Perheeseen syntyi vielä kolmas tytär Helena Strengell 24.3.1839.

Maria avioitui 4. marraskuuta 1859 Nilsissä tilallisen, maanviljelijä Pähl (Paavo) Tuovisen kanssa. Hän oli syntynyt 9. toukokuuta 1831 Johan Tuovisen ja Ingeborg Sofia os. Partanen lapsena. Tuovisella oli Paloisten Petäjälahden maatilalla. Se merkitsi myös, että Maria siirtyi Syvärin järven toiselle puolelle Kärämäeltä Jonsalle Petäjälahteen emännäksi.

Aviopari sai vv. 1861-1880, kaikkiaan kymmenen lasta:

Lena Kaisa, s. 17.3.1861, kastettu 18.3.1861
Brita Stina, s. 27.2.1862, kastettu 17.3.1862
Erik Johan, s. 31.3.1864, kastettu 31.5.1864
Pähl (Paavo), s. 30.3.1866, kastettu 6.5.1866
Maria Helena, s. 4.6.1869, kastettu 10.7.1869
Kalle Henrik, s. 6.1.1871, kastettu 26.2.1871
Elisabeth (Liisa), s. 1.1.1873, kastettu 8.2.1873
Marja (Maria), s. 20.2.1875, kastettu 3.4.1875
Anders, s. 10.12.1877, kastettu 2.1.1878
Wilhelm, s. 1.1.1880, kastettu 16.1.1880

Maria Tuovinen oli 24-vuotias synnyttäessään ensimmäisen tyttölapsen 17.3.1861. Hänet seuraavana päivänä hätäkastettiin Lena Kaisaksi eikä hän myöskään jäänyt elämään. Viimeisenä lapsena syntyi poika Wilhelm 1. tammikuuta 1880, jolloin Maria oli jo 43 -vuotias.

Marian miehestä Pählistä (Paavosta) oli perimätietoa mm. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjassa "Nilsistä nilsittyä", jonka oli toimittanut Maria Hakokorpi-Jumppanen v. 1988:

"Paavo Tuovinen, minun äitini setä, oli oikea loahtar. Hän paransi ihmisten ja eläinten tauteja. Olin hänen talossaan, Varpaisjärven Lukkariilan Petäjämäessä, (po. Petäjälahdessa) palveluksessa. Kyllä suursetä oli tietäjä, joka sai ihmisen vaikka minkälaiseksi. Paavo Tuovinen halkoi ihmisten paiseita, paransi naisten vuotoja. Lääkkeitä hän valmisti eri aineista. Hammassärkypotilaita varten Paavo Tuovinen otti tikkuja ruumislaudasta. Tikkuja otettiin kolmesta eri kohdasta, pään kohta oli niistä yksi.

Tikkuja säilytettiin kolmessa rivissä. Näillä tikkuilla pisteltiin ientä kunnes veri lähti. Pajalehdossa suursetä hakkasi verisen tikun piiloon."

"Suursetä Paavo Tuovinen oli myös kova kalastaja ja ketumpyytäjä. Naarasketuilta hän leikkasi virtsarakat ja laski rohtojaan niiden läpi. Katselin niitä sedan ketunrakkoja. Niiden läpi juoksetuttua hän sitten juotti aikoille. Turvonneille eläimille Paavo Tuovinen teki lääkettä.

Hänen pojastaan Villestä (po. Wilhelmistä) ei tullut isänsä veroista, mutta kyllä hänkin paransi umpea, sekä vesi- että sontaumpea."

Toinenkin juttu kirjasta kuuluu: "Suuri tietäjä Paavo Tuovinen oli nähnyt pyydyksissään lahnoja, mutta ei joutanut niitä ottamaan. Kun hän myöhemmin meni kaloja hakemaan, niin ei enää ollutkaan. Silloin tietäjä kirosi: - Et sinä monta kertoo kalloa ota niistä verkosta.

Sitten hän loihti pyydyksensä, että varkaan pitää tulla tunnustukselle. Kun varas oli syönyt lahnoja, oli ruota tarttunut kuorikuun ja hänen piti tulla pyytämään anteeksi. Paavo Tuovinen oli lyönyt varasta naamalle ja kironnut: - Mitäs menit ottamaan minun pyyvyksistä. Ruota irtosi. Ei saanut kalanvaras syötyä tietäjän kaloja."

Petäjälahden Tuoviset

Marian muorimmaisesta pojasta Wilhelmistä (Villestä) tuli 33-vuotiaana Petäjälahden tilan seuraava isäntä, kun Pähl (Paavo) kuoli 82-vuotiaana 1.9.1913. Äiti -Maria oli kuollut jo aiemmin 72-vuotiaana 18.9.1909. Uusi isäntä oli aloittanut vuosisadan vaihteessa isänsä neuvomana uuden hirsirakennuksen toteuttamisen Petäjälahteen ennen avioliittoa. Järvenrantatilaalla kasvatettiin heinää karjalle ja hevosille, viljeltiin viljaa sekä kalastettiin särpintä Syväristä. Pihapiiriin vainioiden lisäksi niittyjä oli kauempana metsien keskellä Sompasalla ja Uuvissuolla.

Varpaisjärven kunnan historiikkiin mukaan Wilhelm oli Varpaisjärven Osuuspankin hallituksen puheenjohtajana vv. 1921 - 1935; Paloisten edustajana hän oli perustamassa 19.3.1911 Varpaisjärven Osuusmeijeriä.

Wilhelm Tuovinen avioitui 27. tammikuuta 1910 Ada Maria os. Turusen kanssa ja he saivat kaikkiaan kymmenen lasta vv. 1910 - 1931. Ensimmäinen lapsi Sune syntyi 1.11.1910. Hän menehtyi jo kuuden vuoden iässä 28.10. 1916. August (Aku) syntyi 25.7.1912 ja hän menehtyi viiden kuukauden iässä 15.12.1912. Kolmas lapsi oli Arvo, joka syntyi 27.10.1913 ja sitten vuorossa oli Aili Maria 7.12.1914. Edlä näki päivän valon 18.1.1917 ja elonpäiviä hänellä oli vuoden verran, kun kuolema korjasi hänet 18.2.1918. Vilho (Ville) syntyi 16.1.1919 ja Taumo Sylvi (Sylvester) 31.12.1920. Sune Ilmari syntyi 23.7.1923, Aino 26.2.1926 ja kuopuksena Matti 7.3.1931.

Wilhelm ja Ada
Tuovinen v. 1910

Petäjälahden talo,
Wilhelm Tuovinen v. 1910

Perheen esikoinen Sune syntyi nilsiläisenä. Varpaisjärvellä oli ollut jo vuodesta 1893 alkaen tavoitteena saada aikaan oma itsenäinen kunta. Silloisen kunnallislain mukaan kunnalla piti kuitenkin olla ensin oma seurakunta, mikä saatiin aikaiseksi v. 1910. Nilsia myönsi pian eron ja senaatti vahvisti vuonna 1911 Varpaisjärven kunnan itsenäistymisen.

Ada Maria Tuovisella oli kaukaisimmat sukulaiset Belgian Antwerpenissä Maritta ja Tauno Liukun perhe. Ada oli Martan tati ja perheiden lapset serkuksia. Liukut vierailivat useasti Helsingissä, Kuopiossa ja Varpaisjärvellä.

Belgian Maritta Liukun perhe Ada-tädin luona vierailulla Petäjälahdessa v. 1954. Kuva: Tauno Liukku

Tauno Liukun v. 1954 ottamassa kuvassa ylärivissä vasemmalta Tuovisen sisarukset Tauno, Aili, Suune, Aino ja Matti; keskellä Maritta ja Erkki Liukku, Ada -äiti ja sylissä Leena Saarelainen sekä Wilhelm -isä ja sylissä Maija Saarelainen; alarivissä vasemmalta Tellervo, Marjatta ja Sisko Liukku ja Kalevi Saarelainen sekä edessä Vesa Liukku.

Talvi- ja jatkosota vaati rintamalle alaikäistä Mattia lukuun ottamatta muut neljä poikaa eikä Petäjälahdessa vanhemmat jääneet ilman suruviestejä. Talonpito jäi vanhempien, Ailin ja Aimon sekä Matti -nuorukaisen varaan.

Arvo Tuovinen oli kutsunnoissa 19.9.1933 ja määrättiin vakinaiseen palvelukseen vuoden lykkäyksen jälkeen 9.1.1936 Savon Jääkärirykmentin SJR: 5. komppaniaan.

Arvo vannoi 7.2.1936 sotilasvalan ja menestyi hyvin, jolloin hänen komennettiin AUK: n 4.5. – 30.6.1936 ja edelleen luollon AUK: n 3.8. – 29.8.1936. Hän palveli talousaliupseerina – alikersanttina 440 vrk ja siirrettiin reserviin 20.3.1937. Puolustusvoimat kutsui hänet erikoiskoulutettavaksi Utissa 9.8 – 2.9. 1938 talousupseerina. Liikkeelle panotilanteessa Arvo määrättiin JR 39-joukko-osastoon, jossa hän palveli jatkosodan talousaliupseerina ja joukkueen johtaja. Hän osallistui taisteluihin Laatokan koillispuolella Tolamossa 13.10.1939 – 1.2.1940 sekä edelleen taisteluissa Kuivasjärvellä, Omeliassa Ontajoella, Syvärillä, Kivennavalla ja Vuosalmessa. Arvo haavoittui päähän Ontajoen

taistelussa 15.9.1941 ja palattuaan riviin hänet komennettiin vielä Lapin sotaan Yläkimminkiin ja edelleen Sodankylään, jossa hän kaatui joukkueenjohtajana taistelukentällä 20.10.1944. Hänet oli ylennetty kersantiksi 11.5.1942 ja edelleen ylikersantiksi 5.8.1944.

Vainaja oli lähetetty 11.11.1944 Varpaisjärven seurakunnalle, jolloin kirkkoherra Tuomas Tuovinen oli tuonut suruviestin vanhemmille.

Arvo oli kertonut lomalla perheelle, että hänelläkin oli mielessä hypätä Lapinlahdella junasta ja palata kotiin, kun miehiä vietiin Lappiin karkottamaan saksalaisia, mikä oli Neuvostoliiton vaatimus rauhanehdoissa. Velvollisuus voitti intohimot karata.

Aili Maria Tuovinen syntyi 7. joulukuuta 1914 ensimmäisenä

Wilhelm ja Ada Tuovisen perhettä v. 1924 vasemmalta Aili, isä Wilhelm ja sylissä Sune, Ville, äiti Ada, Tauno, isoäiti Miina Turunen, Arvo ja takana tarkastuskarjakkona Laina Lappveteläinen.

tyttärenä Wilhelm ja Ada Tuovisen perheeseen.

Perhekuvasa v. 1924 Aili on oikealla 10-vuotiaana. Muut kuvassa Ailista oikealle ovat Wilhelm -isä sylissään Sune, Ville, Ada -äiti, Tauno, isoäiti Miina Turunen, Arvo ja takana tarkastuskarjakkona Laina Lappveteläinen.

Aili ja Arvo varttuivat lähes samanikäisinä hyvin läheisiksi, mikä ilmeni myöhemmin eri yhteyksissään. He joutuivat myös varhain osallistumaan talon töihin. Aili oli äidin apuna lähinnä navettatöissä, vaikka kouluakin piti käydä. Aililla ja Taunolla oli hankala koulumatka, kun koulu sijaitsi Syvärin toisella puolen Karsämäellä. Myrskyläisellä säällä oli soutumatkan vuoksi jäätävä kotiin.

Ailin aikuistuttua mieli teki vieraan töihin, koska omat tienestit olivat tarpeen. Kyläkoulun opettaja Irja Ojamo ja Saimi Juutilainen olivat hänen ystäviään. Heidän innostamina Aili rohkeni lähteä vieraan töihin munhoitajaksi Iisalmen aluesairaalaan. Ajankohta ei ole tiedossa, milloin hän lähti Iisalmeen ja kuinka pitkään hän työskenteli.

Hän tutustui ja ystävystyi samanikäiseen mieheen Eino Saarelaiseen, joka asui kotitilallaan Jumisten Saimlehdolla. Seurustelu johti myös 16.11.1941 avioliittoon, joka tapahtui Eimon tullessa rintamalta lomille Petäjälahteen.

Aili ja Eino Saarelainen v. 1941

Kuva 6. Kalevi Saarelainen 10kk v. 1944

Tytär Maija Liisa syntyi kotona Petäjälahdessa 4.9.1945. Sotien päätyttyä perhe siirtyi 8.9.1945 Kuopioon Eimon saatua aliupseerin työpaikan JR 2 -joukko-osastossa. Perheeseen syntyi Kuopiossa vielä kaksi tyttäret: Leena Anneli 15.5.1947 ja Sisko Annikki 6.2.1952. Kun Annikin sulhanen Harry Rickman puhutteli häntä unelmaksi, niin nimikin myöhemmin vaihtui Unelma Sisko Annikiksi.

Ville (Vilho) Tuovinen oli kutsunnoissa 27.3.1940 ja määrättiin 3.4.1940 vakinaiseen palveluun ja erikoiskoulutettiin valioampujana kiväärisotamieheksi. Hänet vapautettiin täysin palvelleena 18.3.1941. Liikkeelle panotilanne velvoitti Villen palaamaan jo 16.6.1941 JR 52-joukko-osastoon. Hän osallistui jatkosodan taisteluihin Kolvasjärvellä ja Omeliassa, jolloin hän kaatui heti Omelian taisteluissa 23.7.1941 eli päivää ennen, kun Omelian taistelut Rukajärven suunnalla päättyivät.

Vainaja oli lähetetty 27.7.1941 Varpaisjärven seurakunnalle, jolloin kirkkoherra Tuomas Tuovinen oli pyytänyt Saimi Juutalaista välittämään suruviestin vanhemmille.

Tauno Sylvi (Sylvester) oli kutsunnoissa 23.3.1940 ja määrättiin vakinaiseen palvelukseen lykkäyksen jälkeen 3.4.1941 JR 10-joukko-osaston 7. komppaniaan. Tauno vannoi valan 23.5.1941 ja hänet erikoiskoulutettiin pst-jääkäriksi. Liikkeelle panotilanteessa Tauno määrättiin 16.6.1941

JR 31-joukko-osaston Tyk -komppaniaan kiväärimiehenä. Hän osallistui Rukajärvellä Klyysinvaaran ja Repolan suunnan taisteluihin ja haavoittui Pläkkäjässä 7.7.1941 kranaatin sirpaleen lävistäessä vasemman jalan. Häntä hoidettiin JSP:ssä ja siirrettiin ensin 8.7.1941 Sotasairaalaan ja edelleen 10. sotasairaalaan 11.7.1941. Hän palasi riviin 4.9.1942 sijoitettuna JR järjestelytoimiston 1. komppaniaan kiväärimiehenä, kunnes vapautettiin korpraalina varusmiespalvelusta 3.4.1943. Hänet määrättiin vielä sen jälkeen reserviläisenä sotapalvelukseen ajalle 4.4.1943 – 10.11.1944 erilaisiin huoltotehtäviin. Taunon palveluaika LKP:n jälkeen kesti kaikkiaan 3 vuotta 4 kuukautta 22 päivää. Hänet palkittiin 2 lk 1941 vapauden mitaililla ja 1 lk 1943 vapauden mitaililla sekä ylennettiin jälkeen päin alikersantiksi.

Tauno palasi kotiin Petäjälahteen ja toimi Varpaisjärvellä myymälä-apulaisena ja tutustui alatorniolaiseen kansakoulun opettaja Aino Marja Hannuniemeen s. 16.11.1926.

Tauno ja Aino Tuovinen menivät naimisiin 12.12.1951 ja muuttivat Paavolan kuntaan, jossa Aino toimi Sahaajankoulun opettajana ja Tauno työskenteli Paavolan osuuskaupassa. Taunon saatua paikan Ruukin säästöpankin hoitajana 1960-luvun alussa perhe siirtyi Ruukin pankin toimitiloihin asumaan. Perheeseen syntyi kaksi poikaa: Lauri Antero 24.5.1954 ja Jari Erik Uolevi 4.7.1960. Aino kuoli jo 26.1.1985 ja Tauno eli leskenä yli 25 vuotta ja kuoli 4.9.2010 vietettyään sotainvalidina eläkepäiviään Raahessa hankkimassaan omakotitalossa.

Taunon palveluaika LKP:n jälkeen kesti kaikkiaan 3 vuotta 4 kuukautta 22 päivää.

Suune Ilmari Tuovinen oli kutsunnoissa 5.1.1942 ja määrättiin heti 7.1.1942 vakinaiseen palvelukseen Jv 15. koulutuskomppaniaan. Suune vannoi sotilasvalan 8.3.1942 ja hänet erikoiskoulutettiin kiväärisotamieheksi. 3.10.1942 Suune siirrettiin JR 52:n 2. komppaniaan. Hän osallistui kiväärimiehenä Ontajoen asema-taisteluihin 1943 – 1944 ja edelleen Ilomantsin taisteluun 1944. Suomen palveluaika kesti 2 vuotta 9 kuukautta 28 päivää. Hän vapautui armeijan palveluksesta 15.11.1944.

Hänellä oli niin kiire siviliin, ettei hän jäänyt odottamaan kuljetuksia, vaan lähti terveenä kävelen Rukajärven sotateitä kotiin Varpaisjärven Jonsalle Petäjälahteen.

Suune tapasi tulevan puolisonsa Liisa Ahosen s. 12.2.1924 Varpaisjärvellä ja he menivät naimisiin 25.10.1947. Hän siirtyikin Aholan tilan isännäksi. Heille syntyi kolme poikaa: Seppo Johannes 9.2.1948, Vilho Ilmari 29.12.1949 ja Pekka Arto 7.11.1962. Suune ja Liisa viettivät eläkepäiviä Varpaisjärven keskusta hankkimassaan rivitaloasunnossaan. Perhe joutui suremaan Pekan tapaturmaista

kuolemaa 1.4.1999. Sotaveteraanina Suune eli 97 -vuotiaaksi ja siunattiin Varpaisjärven kirkossa 27.3.2021.

Aino Tuovinen syntyi 26. helmikuuta 1926 toiseksi nuorimpana kymmenlapsiseen perheeseen. Koulunkäynti alkoi, kun hän 9 -vuotiaana elokuussa 1935 meni opettaja Irja Ojamon oppiin Iskolän koulun ala-asteen toiselle luokalle. Koulua kesti peräti kuusi viikkoa kuuleman mukaan pääasiallisesti lattialla istuen. Päästötodistuksen Aino sai keväällä 1939 eli neljän hokuvuoden jälkeen. Sota-ajat koettelivat, kun talon työt oli hoidettava nuorimman veljensä Matin kanssa. Aino asui ja eli kotonaan Petäjälahtessa nuoruusiensa talon tyttärenä hankkien oppia ja elämän taitoja mm. Pohjois-Savon kansanopiston kotitalouskoulussa viiden kuukauden ajan Kuopion Koivumäellä. Opiston rehtori V.J. Ihalainen oli kirjoittanut Ainolle hänen muistikirjaan seuraavasti: ”Mitä Teistä, Aino, tuleekin ja minne maailmassa joutunettekin, pysykää aina omantunnon ihmisenä.” Koivumäellä 23. syyskuuta 1954.

Hänen elämänsä tuli muutos vuonna 1962, jolloin Ainin itsensä sanomana ”väistyi tilalta, kun Matti -isäntä toi taloon emännän”. Aino

siirtyi aluksi Aili -siskonsa perheeseen Kuopioon. Kirjat siirtyivät virallisesti 21. marraskuuta 1962. Ailin puolison Einon suosittelemana Aino sai lyhytaikaisia sijaisuuksia Nuuvanniemen sairaalan keittiöstä huhtikuusta 1962 alkaen. Veikko Karell oli tehnyt tuttavuutta Ainoon, jolloin työpaikkarakkaus tiettävästi leimahti jo silloin. Aino sai kuitenkin ensimmäisen vakituisen työnsä rovasti Werkkorannan ja hammaslääkäripuolison taloudenhoitajana. Aino on kertonut, että työsovimuksessa ei saanut mainita, että hammaslääkärin vastaanotto tilan siivous kuului myös hänen tehtäviinsä. Ainin työsuhte kesti Werkkorannoilla 1.10.1963 – 30.10.1965, jolloin Aino tuotti Werkkorannoille pettymyksen tultuaan valituksi 1.11.1965 Nuuvanniemen sairaalan keittiölle valtion leipiin. Werkkorannat eivät olleet halukkaita luopumaan taloudenhoitaja - Ainoista. Eräänlaisena työsuhte- etuna rovasti Werkkoranta vihkki kotonaan Aino Tuovisen ja Veikko Karellin avioliittoon 8. marraskuuta 1963. He elivät hyvää elämää lapsettomina ja nauttivat suunnattomasti sisarustensa lapsista.

Aino oli sisarusten lapsille Kaleville, Sepolle ja Raijalle kummititi.

Karellit hankkivat yhteisen asunnon Pujon pankolta ja asuivat siinä yli 25 vuotta. He olivat innokkaita lähtemään matkoille – myös ulkomaille ryhmämatkoilla, kunnes vuonna 1981 ostivat kesäasunnon Kuopion maalaiskunnasta. Aino työskenteli viimeiset kymmenen vuotta sairaalan leipomossa jäden eläkkeelle pitkän palvelun jälkeen 28.2.1989. Eläkepärville Karellit innostuivat vielä vuonna 1995 ostamaan asunnon Kuopion keskustasta Pujonkadun varrelle rakennetusta uudisrakennuksesta. Veikko Karell menehtyi äkisti talon autotallissa autoonsa 18.3.1996, 68 -vuotiaana. Aino puolestaan eli leskenä yli kaksikymmentä vuotta ja kuoli Harjulan sairaalassa 2. heinäkuuta 2017.

Matti Tuovinen syntyi perheeseen nuorimmaisena 7. maaliskuuta 1931. Isänsä tavoin hänestä tuli nuorimpana lapsena seuraava Petäjälahden isäntä. Hänen aikana tilalla investoitiin siten, että Villen rakentamasta hirsisestä päärakennuksesta luovuttiin ja tilalle rakennettiin vuonna 1973 nykyaikainen tiilitalo. Vanhat hirret sai velimies Tauno, joka koosti niistä kesäasunnon omistamalleen metsämaalle Kaakonlahteen Syvärin rannalle. Matti nai oman kylän tyttären Aino

Sutisen s. 4.3.1935 Varpaisjärvellä puolisoikseen ja heidät vihittiin 12.8.1961. Perheeseen syntyi kolme lasta: Raija Helena 18.7.1962, Jyrki Olavi 2.11.1963 ja Minna Maria 11.8.1967.

1970-luvun alussa ryhdyttiin Varpaisjärvellä etsimään meteoriittia, jonka tiedettiin pudonneen vuonna 1913 paikkakunnalle. Asialla oli amerikkalainen professori. Löysin lisälmen Sanomissa 29.8.1974 olleen asiaa koskevan lehtiartikkelin. Matti Tuovinen tiesikin kertoa, että artikkelin toimittaja oli Eero Kettunen. Artikkelin mukaan Varpaisjärven kylän vanhin Fredrik Turunen (88) puolestaan tiesi kertoa, että Jonsalla Petäjälahtessa hän oli nähnyt n. 60 vuotta sitten nykinkokoisen meteoriitin kappaleen. Eikä muualla Varpaisjärvellä ole sellaista kiveä nähty.

Näin ollen toimittaja oli lähtenyt paikantamaan Petäjälahteen kysymään talon isännältä Matti Tuoviselta, onko se vielä tallessa. Matti kertoi, että kyllä meteoriittia

1940-luvulla pidettiin kaapin päällä ja kaikki kylän pojat sitä kävivät katsomassa. Mutta missä se on nyt niin sitä ei arvanut Matti Tuovinen sanoa. Hän ryhtyi penkomaan kaikki talon vanhat arkut. Eikä etsimöistä huolimatta sitä löytynyt. Sitä vastoin löytyi Matin ukin Pähl (Paavo) Tuovisen lähes 100-vuoden ikäinen kansanparantajan päiväkirja ja hänen itsensä tekemä ns. suonirauta, josta oli kuva lehdestäkin. Matti oli ääneen ihmetellyt, millä ihmeen opilla ukki on pitänyt kirjaa ja kirjoitellut, kun Matin isälläkin Wilhelmillä oli koulua puolitoista viikkoa. Paavo ei ollut ikäänsä minkään koulun ovea avannut. Tästä nahkakantisesta kirjasta on luettavissa viime vuosisadan loppupuolen Jonsan kylän historiaa, tapahtu-

Karellit hankkivat yhteisen asunnon Pujon pankolta ja asuivat siinä yli 25 vuotta.

*Aino Karellia, vanhinta petäjälähtelaista, onnittelevat 85v johdosta 25.2.2021 Kuopiossa: vasemmalta Jyrki, Sanna sylissä Miina, Aino sylissä Pinja Tuovisia, Aino Karell, Matti Tuovinen ja Kalevi Saarelainen.
Kuva: Liisa Saarelainen*

Petäjälähten tytöt Raija ja Minnamari olivat molemmat valmistuneet ylioppilastutkimon jälkeen metsätalousinsinööriksi ja siirtyneet Etelä-Suomeen työn perässä. ■

Kalevi Saarelainen 16.6.2023

Strengellit Koivistolta evakkoon ja Elna-äiti emännäksi Hajalan Takalaan

Kevään 2022 jäsenlehti n:o 1:ssä kerroin sukutarinaa omasta sukuhaarastani otsikolla Kuopiosta Koivistolle, savolainen Strengell-suku Karjalassa. Kerroin myös hiukan itsestäni syksyn 2022 sukukokouksessa.

Talvisodan sytyttyä Strengellien perhe evakuoitiin Juupajoelle. Kun jatkosota alkoi ja rintama vakioitui, perhe siirtyi 1942 takaisin Koivistolle. Äitini Elnan veljet Eero, Eino ja Ensio olivat kaikki rintamalla. Vanha K. J. Strengell taas oli asettunut poikansa Hanneksen luo Pälkäneelle. Suurhyökkäyksen alettua kesällä 1944 Koivisto evakuoitiin 15.6. Koti oli venäläisten hallussa jo 19.6.1944. Enni-tädin päiväkirjan mukaan sinne jäivät perheen sika, lammas sekä koira ja kissa.

Perhe evakuoitiin Halikon Hajalaan eli nykyisen Salon alueelle, jonne sijoitettiin ensin Koiviston kauppalan väkeä. Lopulta asukkaat levitettiin melko laajalle alueelle Paraisilta Pornaisiin asti. Jalmari Strengellin perhe asettui ahuksi Hajalan Saarimäen koulun opettajan Anselmi Hinkan saunarakennukseen keskellä Hajalan kylää. Jalmari itse jäi Uttiin, koska hän oli VR:n palveluksessa ja rautateitä paikkaamassa.

Kun sota päättyi, sodasta selvinneet veljekset asettuivat myös Hajalaan. He kuitenkin löysivät nopeasti toiset kortteerit. Eero lähti jopa Ruotsiin, Ensio taas Kouvolan seuduille ja Eino Saloon. Äitini puolestaan palveli Hajalan kauden jälkeen jonkin aikaa mm. Halikon Joensuun kartanon keittiössä, jossa oppi nopeasti erittäin nykyaikaisen ja hyvän keittotaidon. Käsiään kätkevä hän toimi myös Salossa hattuliikkeessä kouluttautuen hatuntekijäksi.

Hajalassa muori väki tutustui nopeasti toisiinsa ja niinpä isäni ja äitini löysivät toisensa jossain kylän yhteisissä riennöissä. Kaarinasta kotoisin ollut isoisäni Vilho Laiho oli ammattipehtoori ja hän osti ennen sotia 1938 itselleen oman tilan Hajalasta hankkimalla omistukseen kolme lohkotilaa. Tila oli kooltaan hiukan alle 40 hehtaarin tila, josta peltoa oli 25 hehtaaria. Isäni ja äitini menivät Hajalassa naimisiin syyskuussa 1948. Isäni Lasse oli tämän perheen ainut poika. Tila siirtyi isälleni isoisän eläköidyttyä 1960-luvulla.

1950-luvun radion kuuntelua Halikossa

Synnyin tähän perheeseen elokuussa 1950 ja veljeni Jari pari vuotta myöhemmin. Kotikyläni Hajala oli tuolloin hyvin vireä ja aika omavarainen. Kylässä oli oma rautatieasema, posti, poliisi, pankki, osuusmeijeri,

Vihkikuvassa ovat vanhempani Elna os. Strengell ja Lasse Laiho

Kivassa ukkini Jalmari Strengell, isäni Lasse Laiho, minä Jorma K. Laiho ja veljeni Jari J. Laiho

Kivassa ylioppilas Jorma K. Laiho.

50
VUOTTA
SUKUSEURATOIMINTAA
1973-2023

puhelinkeskus, neljä kauppaa, kunnalliskoti, koulu, muutama pienyritys ja tanssilava. Kylä sijaitsee vanhan pääväylän suuren rantatien ja rautatien varrella.

Suurin kiinnostukseni jo noin 5-vuotiaasta asti oli tekniikka ja erityisesti lentokoneet. Lukemaan opin heti kansakoulun alussa ja opettajani rouva Rannikko ehdotti pakolliseksi lukulaksyksi satukirjoja. Yläkoulun puolella oli viikoittain illalla auki aikuisten kirjasto, johon olin tutustunut isäni kanssa. Isä oli himolukija, joka luki kaikkea. Pyysin rouva Rannikolta lupaa saada lukea satukirjojen sijaan aikuisten puolen tietokirjoja. Tähän hän toki suostui ja äkkiä aukeni kiehtova maailma. Etenkin kaikki poikien askartelukirjat ja tietokirjat tulivat tutuiksi.

Helsingissä asuvan tätini Ennin mies Topi oli teatterinohjaaja, jo muorena ison kasan kirjoja hankkinut herra. Topi, Enni ja serkkuni Leena-Kaarina vierailivat usein meillä ja niinpä Topi kuultuani lukuharrastuksestani toi mimulle kasan Nuoren Voiman Liiton kirjoituskielipaihuissa voittamia teoksia. Joukossa oli mm. Ilmari Jämsän Nuorten Kokeilijain ja Keksijain kirja ja Agfan valokuvausopas, mutta myös runsaasti vanhoja klassikoita.

Tekninen askartelu, lennokkien väsäminen ja kaikenlainen kokeilu sai uutta vauhtia. Iän varttuessa etenkin velipoika Jari innostui myös kirjojen kemiapuoleen. Vedyn, ruudin ja munun paukahtelu tuli tutuksi. Jarilta tuhoutui ainakin yhdet housut, muuten säästyimme pahemmilta vammoilta

Lyseoon vai yhteiskouluun, kouluun oli pyrittävä

Koulupuhat menivät sen verran hyvin, että neljän kansakouluvuoden jälkeen keväällä 1961 tuli ajankohtaiseksi oppikouluun meno. Pojista ei enää ajateltu tulevan maanviljelijöitä. Kauniina kesäpäivänä äiti vei minut Salon Yhteiskoulun pääsykokeisiin, jotka läpäisin kakkosena.

Yhteiskoulu sijaitsi sopivasti näköetäisyydellä 1960-luvun alussa rakenteilla olleesta Saloran TV-tehtaasta. Salon kirjasto oli myös kokoelmiltaan jo toista luokkaa kuin vaatimaton kyläkirjasto. Toinen tärkeä harrastus oli suunnistus, sen parissa kuluivat yleensä kaikki kesäajan viikonloput.

Omat radiovastaanottimet kotona

Eräältä suunnistusreisulta Ruotsista isä toi tuijaisina Sonyn AM-taskuradion. Paremmoin toimi isovanhempien vanha putkiradio sekä vähän myöhemmin Siemensen pieni matkaradio,

jossa oli nyt myös ULA. Takalan tilan erillisessä mainiossa puusaunassa oli myös radio. Se oli Jalmari Strengellin vanha radio, joka sai lempinimen Elmeri. Saksalaiset "Hitparaden"-lähetyskeskukset ja Radio Luxemburg kuuluivat hyvin. Lauantain toivotut osuivat myös hyvin saunailtaan.

Huomattava parannus laitekantaan tuli Jarin nauhurihankintojen myötä sekä saatuaamme modernin ASA-radion. Tässä vaiheessa veljesten viinitikamariin ilmestyivät myös levysoitin sekä itse tehdyt diskovalot. Itse tehdyillä radioilla myös Turun asema kuului hyvin.

Serkkutyttö Irmeli peloteltiin puolikuoliaksi asentamalla kaiutin makuuhuoneen sängyn alle ja käyttäen radiota vahvistimena matkimme Jarin ja serkkuni Pertin kanssa lähitalossa muka asuvaa Suvanto-vainaan haamua. Omat puhelinjärjestelmät kaksikerroksiseen kotitaloon ja metsämajaamme oli taas toteutettu Jarin naapuritaloista keraamalla paikallispäristopuhelimilla, monet aika komeita antiikkivehkeitä. Pikkuvelji kauppiashenkisenä äkkäsi pyytää niitä naapureilta, kun Hajalan kyläkeskus automatisoitiin.

Ylioppilaskirjoitukset 1969 keväällä menivät hyvin, yleisarvosanaksi sain Laudatur. Sen verran trendihenkeä minussakin oli, että päällä ylioppilaskirjoituksissa oli valkoinen poolokauluspaita, jossa solmion sijaan hieno Kalevala-korun riipus. Riipus oli lehtemme päätoimittajan eli Leena-Kaarina Brownin ideoita.

Aivar Aallon jäljille Otaniemeen?

Päätin hoitaa armeijan ennen opiskelua sekä pyrkiä vapaaehtoisena Ilmavoimien Viestiin, lentäjäksi minusta ei vasenkätisenä ollut. Jari-veli sen sijaan pääsi lentäjäksi. Polille pystyi pyrkimään heti ja syksyllä oli mahdollista suorittaa ensimmäisiä kursseja ennen armeijaan menoa.

Alkukesä meni pääsykokeisiin valmistautuessa. Eräs alynväläys oli harjoitella opiskelijaelämää ja pyrkiä ensin myös arkkitehtiasistole. Olen ollut aina arkkitehtuurista kiinnostunut. Omittuun ideaan johti myös serkkuni Leena-Kaarinan yllytys. Leena-Kaarina kokeneena graafikkona varmaan olisi kokeet selvittänyt. Minulla tie katkesi puolivälin karsintaan. Varsinaiset insinööripuolen pääsykokeet menivät sitten mukavasti. Pääsin sisään, pisteet riittivät oikein hyvin sähköosaston elektroniikka-puolelle. Kutsu Ilmavoimien Viestikouluun tuli sekä samoihin aikoihin ja vanhemmat lopettivat hermoilun.

Syyskuun alku sujui nopeasti Otaniemessä. Asuin Enni-tädin ja Leena-Kaarina serkun alivuokralaisena keskellä Helsinkiä Eerikinkadun ja Annankadun kulmassa. Opiskelin hetken Otaniemessä ennen sotaväkeen menoa.

Tikkakoski kutsuu ja upseerin uralle

Ilmavoimien Viestikoulu Tikkakoskella odotti sitten lokakuussa 1969. Sitilasa eteni mukavasti ja olin Haminaan komennettavien joukossa. Tuohon aikaan ilmavoimien viestimiehet komennettiin Haminaan RUK-kurssille. Haminaan aika viestikomppaniassa oli antoisa kokemus. Kurssin nimi oli SAINT eli "Pyhimys" tuolloin suosittu TV-sarjan mukaan.

Palattuamme heinäkuussa Tikkakoskelle pääsimme harjoittelemaan esimieshommiina Naarajärven kesäleirille. Leirin jälkeen juuri päättynyt alhiupseerikurssi piti komeat kurssijuhlat Tikkakoskella. Oppilaskunta oli kutsunut daameiksi paikallisen emäntäkoulun tyttöjä. Me kokelaat olimme mukana esimiehinä. Siinä kutsuttujen joukossa sattui olemaan tuleva vaimo Leena. Leena oli kotoisin Hankasalmeelta ja päässyt ylioppilaaksi samana vuonna kuin minäkin ja oli nyt emäntäkoulussa. Yhteinen taival alkoi siitä ja Jyväskylä sekä Hankasalmen tienoot tulivat hyvinkin tutuiksi. Treffimatkat Hankasalmele ja Jyväskylään tosin olivat aika pitkiä.

Otaniemeen sähköosastolle ja avioon

Armeijasta vapauduin syyskuun alussa 1970, joten opiskelu Otaniemessä alkoi saman tien. Alkuvuoden asuin taas Enni-tädin hoteissa Eerikinkadulla. Lopulta pääsin jonotuksen jälkeen kahden hengen kämppään Otaniemeen. Aikanaan 1973 keväällä muutimme Leenan kanssa Otaniemen teekkarikylän perhekaksioon. Saman kesän juhannuksena menimme myös Hankasalmele naimisiin.

TKK:n harjoitteluhjeen mukaan aluksi oli suoritettava muutama kuukausi ns. miljööharjoittelua konepajalla. Koulun ilmoitustaululta löytyi sopiva paikka Salon Sokeritehtaalla. Pistin paperit vetämään ja nähtävästi muita halukkaita tuohon paikkaan ei ollutkaan. Moinen laitos oli toki hyvin tuttu, sinnehan ne meidän kasvattamat juurikkaat vietiin. Sokeritehtaalla varsinaisen käyntiaika on aika lyhyt, vain syksy. Kesällä tehtaalla tehtiin huoltotöitä. Ahersin siellä vanhempien työntekijöiden apuna puhdistaan sokerikattiloita ja ihmetellen tavallisen tehtaan dunarin ajatusmaailmaa. Maatalon kasvatille kesä oli oikein antoisa ja valaiseva

Kirjan "40 vuotta yleisradioinsinöörinä Jorma K. Laiho" kannesta.

Keken kaveriksi KOP:iin ja opiskelu kiihtyy

Miljööharjoittelu oli nyt suoritettu, joten kesänä 1972 hain töitä jo muualta. Aluksi yritin harjoittelupaikkaa suoraan Saloran tehtaalta. Sinnekin olisin päässyt. Tyttöystävä Leena oli kuitenkin samaan aikaan edennyt emäntäkoulusta Tampereen Konttoriopiston kautta työnhakuun Helsinkiin. Leena onnistui pääsemään kesätöihin Postipankkiin. Leenan esimies pyysi häntä jatkamaan vakituksena ja hän jäi Helsinkiin. Vetovoima Helsinkiin lähemmäs Leenaa oli kova.

Kouhun taululla oli ilmoitus, jossa haettiin kesäksi operaattoria KOP:n tietokonekeskukseen Aleksis Kiven kadulle. Se kuulosti eksotiselta. Taas pistin paperit vetämään ja homma tärppäsi. Kesätyö siellä oli mielenkiintoista. Työkavereista jäi mieleen kilpa-autoilua harrastava Keke Rosberg. Operaattoriharjoittelija toki teki rutinihommia, kantoi ja asensi isoihin riviprinttereihin paperia, magneettinauhat tietokoneen nauha-asemiin, vaihtoi magneettilevyypakkoja ja korttinippuja lukijaan. Työ oli vuorotyötä, joten yövuorovaikeuksilla ehti lähtöä päivisin rannallakin, yleensä Lauttasaaren kärjessä. Asunto oli teekkarikylässä.

Kesä kului nopeasti. Kolmannella vuosikursilla opiskelu oli jo enemmän ammattipainotteista. Opiskelijapolitiikka tuntui tuolloin olevan kiivaimmillaan, joten päätin edetä opinnoissa niin ripeästi kuin suinkin. Pääaineeksi valitsin radiotekniikan, se kiinnosti edelleen kovasti. Toiseksi pääaineeksi valitsin sovelletun elektroniikan ja tämän lisäksi vielä mitaustekniikan.

Yleisradioura alkoi Kesäkadulla ja Mittausasemalla

Valinta meni tälläkin kertaa rutiniin. Radiotekniikan lukijoita oli melko vähän. Muutaman päivän päästä tuli kutsu työopinnuksen allekirjoitukseen ja pomon Osmo Koskenniemi kertoi hommien alkavan huomenna. Projektilla oli kuulemma jo kiire ja toinenkin teekkari tarvittaisiin. Yritin houkuttella muitakin tuttuja mukaan. Tästä alkoi täsmälleen 40 vuotta kestänyt urani Yleisradion Tekniikassa. Tästä kaikesta seikkailusta olen julkaissut omakustannekirjan "40 vuotta Yleisradioinsinöörinä".

Yleisradion mittausaseman tehtävä liittyi moniin radioteknisiin tutkimustehtäviin. Oma tuleva diplomityöni käsittelee Suomen maaperän johtokyvyn kartoitusta.

Tietoa tarvittiin laskettaessa tulevassa kansainvälisessä radiotaajuuskokouksessa asemien kuuluvuusetäisyyksiä. Kartta tehtiin tutkimalla, miten jo olemassa olevat asemat kuuluvat. Ensin teimme kentänvoimakkuusmittauksia autolla. Se osoittautui liian hitaaksi menetelmäksi ja oli epäluotettava.

Lopulta mittausaseman yleisnero Lehtorinnan Väiski ehdotti mittauksen tekemistä pienellä lentokoneella. Lentäminen hänelle tutulla Akateemisen Lentokerhon Piper Arrowilla oli kustannuksiltaan halvempi kuin iso DC-3. Voisimme tehdä lennot omalla väellä, Väiskillä kun oli lentolupakirja.

Näin alkoi elämäni mieluisin työkeikka. Lensimme ympäri Suomea matalalla useita satoja tunteja ja saimme runsaasti mittausdataa. Talven mittaan näitä piirturullia sitten tulkituin yhdessä teekkarikaverini Esko Huuhkan kanssa.

Työhuoneemme oli komeasti Yleisradion pääkonttorin Kesäkatu 2:n 5. kerroksen tyhjä teknisen johtajan huone. Tekninen johtaja Welander oli juuri siirtynyt eläkkeelle ja uusi johtaja valittiin vasta parin vuoden päästä.

Diplomityöni valmistui keväällä 1975 parhain mahdollisin arvosanoin. Lopputuloksena oli Suomen maaperän sähköjohtavuuskartta. Siitä oli suuri apu aaltojen jakokokouksessa vuosina 1974 ja 1975. Varsinainen kokous oli Genevessä 6.10–22.11.1975.

Reissuun valmistauduimme hyvin huolella. Kokoukseen osallistui

yleisradion insinöörien lisäksi myös väkeä Posti- ja lennätinlaitoksen radio-osastolta.

IF/MF-kokouksen jälkeen 1977 mastoihin

Geneven aikoihin minulle muodostui mielikuva, että työt pitkien- ja keskipitkien aaltojen parissa loppuvat. Suurella vaivalla Geneven kokouksessa hankitut AM-alueen taajuudet jäivät käyttämättä. Radiotoiminta Suomessa siirtyi vauhdilla ULA- alueelle. Keskiaaltoalueen asemat ja lopulta jopa Lahden pitkäaaltoasema purettiin. Lahden asemasta tuli jopa museo.

Minä sain kuitenkin yleisradiosta vakituisen suunnittelusininöörin paikkan 1977 perustetulla masto- ja antenniosastolla. Osasto vastasi kaikista Yleisradion lähetyksistä. Suuria asemia on 38 kappaletta ja mastojen korkeudet ovat jopa 300 metriä maanpinnasta. Ne kaikki tulivat minulle hyvin tutuiksi.

Etenin nopeasti ja olin osastopäällikkö vuodesta 1980 alkaen. Samoihin aikoihin myös perheemme lisääntyi. Perheeseemme syntyi 1977 tytär Irene ja vuonna 1981 Ismo. Molemmat ovat jo naimisissa ja kummallakin on kaksi lasta, poika ja tyttö kummallakin.

Työn rohinää

Antenniasiat asemilla sain hyvälle tolalle. Mastojen dynaamiset pulmat olivat hankalampia ja monia hankalia hetkiä koettiin. Köysien ja huippusylinterien värähtelyä ja raportoitiin asemilta melkein joka talvi ja myös mastoon sekä köysiin kertyvä jää aiheutti ongelmia taivuttaessaan maston huippuja. Työskentely räväkoiden mastomiesten parissa oli mielenkiintoista aikaa. Mitään onnettomuuksia ei minun aikanaani eikä myöhemminkään ole Yleisradion mastomiehille sattunut.

Tähän työjaksoon liittyi monta hyvin suurta rakennushanketta. Eräs mielenkiintoinen hanke oli Porin lyhytaaltoaseman uusinta 1980-luvun puolivälissä. Ennen internetiä Suomen ääni maailmalla kuului Porin lyhytaaltoaseman kautta ja asema uusittiin.

Porin jälkeen TV3 asiakkaaksi ja omia murheita

TV3-projektin käynnistäminen heti Porin projektin perään oli seuraava suuri projekti. Sen myötä Mainostelevisio sai oman TV-verkon ja pian myös Sanoma Oy TV-4 verkon. Ne me rakensimme.

Siviilielämässä sattui samaan aikaan pahasti järkyttäviä tapahtumia. Syyskuun alussa 1985 isäni menehtyi sairaskohtaukseen vain 58-vuotiaana. Pari kuukautta tämän jälkeen äitini menehtyi tasoristeysonnettomuudessa. Tilanpito jäi tämän jälkeen Jari-veljen ja minun harteille. Jariin siirtyessä Ilmavoimien palveluksesta eläkkeelle 1991 tila jaettiin. Jari muutti Rovaniemeltä kotitaloomme ja minä rakensin Hajalaan Havulan tilan tontille

Kuvassa vaimoni Leena ja esikoistyttäreni Irene Laiho

Kuvassa vaimoni Leena, poikani Ismo ja tyttäreni Irene Laiho

Kuvassa Pyhäntunturin masto.
Kuva Antero Tenhunen.

oman kakkosasunnon.
1990-luvulla ajat Yleisradiossa muuttuivat nopeasti. Vanha TV-tekniikan pioneeriopurukka siirtyi eläkkeelle ja itse etenin radio- ja TV-verkoista vastaavan Jakelutekniikan johtoon. Jakelutekniikan yhtiöittäminen oli alkanut näyttää entistä todennäköisemmältä jo kesällä 1994.

Yhtiön varatoimitusjohtaja ja konserni muodostuu

Digitan eli entisen Jakelutekniikan yhtiöityksen yksityiskohdat olivat valmiina syyskuun alussa 1998. Tässä hankkeessa toimin projektipäällikkönä. Uusi yhtiö aloitti toiminnan 1.1.1999.

Yleisradio muuttui samalla konserniksi ja aloitin tytäryhtiön varatoimitusjohtajana. Kirjavien vaiheiden jälkeen tytäryhtiö myytiin Ranskaan TDF:lle. Yleisradion teknisen johtajan erottua minut kutsuttiin koko Yleisradion tekniseksi johtajaksi vuoden 2001 alusta.

Tämä kausi on oma tarinansa. Toiminta ensin Arne Wessbergin, sitten Mikael Jungnerin ja lopulta Lauri Kivisen alaisuudessa ei ollut aina helppoa. Selvisin kuitenkin niin analogiverkon muuttumisesta digitaaliseksi kuin organisaation myllerryksistäkin.

Siirryin eläkkeelle täsmälleen säädetyssä iässä eli palveltuani *) Yleisradiota hiukan yli 40 vuotta ja täytettyäni 63 elokuussa 2013.

Tuon jälkeen aika ei ole tullut pitkäksi penkoessani muitakin kuin Strengellien juuria. ■

DI Jorma K. Laiho

Kuopiossa, Oulussa ja Turussa vuosina 1725–44 ja 1825–44 syntyneiden kastenimet.

Riitta Rajasuu.

Väitöksenalkajaisesityelmä Itä-Suomen yliopistossa 14. kesäkuuta 2013

... ”Paikkakunnilla on omia suosikkiniimiään.
Esimerkiksi Olof on poikkeuksellisen
suosittu savolaispojilla.

Nimen on saanut Kuopiossa yli 130 poikaa,
samanaikaisesti Oulussa viisi ja Turussa neljä.

Syy suosioon lienee paikallinen esikuva:

Kuopiossa 1700-luvun alussa vaikutti Olof-niminen nimismies ja pitäjänkirjuri. Ammattina pitäjänkirjuri oli erittäin arvostettu, ja ihmisenä kyseinen kirjuri oli luotettava ja pidetty mies niin pitäjäläisten kuin kruununhallinnon keskuudessa (ks. esim. Rantanen 2008, 2003).” ...

Lähde: Virittaja 3/2013, sivu 2.

50
VUOTTA
SUKUSEURATOIMINTAA
1973–2023

Sukuseuran jäsenlehtiä, vuodesta 2015.

Sukuseuralehti on Strengellien Sukuseura ry:n jäsenten yhteinen tiedotus- ja yhteydenpitoväline, joka kertoo suvun historiasta, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Sukuseuralehti edistää myös sukututkimusta, perinnetietoa ja yhteisöllisyyttä.

Kiitän kaikkia jäsenlehtemme sisällön tuottamiseen osallistuneita sukuseuramme jäseniä. Erityisesti kiitän lehden visuaalisen ilmeen suunnittelijaa/taittajaa Art Director Tarja Hasania, hyvistä ja antoisista yhteistyöstä sukuseuramme hyväksi. ■

Leena-Kaarina Brown
Strengellien Sukuseura ry:n puheenjohtaja

